

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CL. évfolyam
2015. április

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

A TARTALOMBÓL:

**NEMESNYÁR-ÁLLOMÁNYOK ÁTALAKÍTÁSA II.
ALKALMAZKODÓ ERDŐMŰVELÉS TÁMOGATÁSA
ERDŐTÜZEK MAGYARORSZÁGON
KITÜNTETETT ERDÉSZ KOLLÉGÁK
ERDÉSZETI ERDEI ISKOLÁK MINŐSÍTÉSE
LÁNG LAJOS, AZ OEE EGYKORI ELNÖKE**

9700 Szombathely, Ipari u. 3. • Tel.: +36 94 513 350

HITTNER ERDÉSZETI KÖZELÍTŐK – MÁR AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN ELÉRHETŐK

55 V

ECO **TRAC**

120 V

ITT AZ ALKALOM!

CSERÉLJE LE RÉGI, ELAVULT ERDÉSZETI VONSZOLÓJÁT
HITTNER ERDÉSZETI KÖZELÍTŐRE!

**ÚJ GÉP,
VERHETETLEN
ÁRON.**

VISZONTELDŐI PARTNEREINK:

**Agráció Kft.
Gödöllő**

Tel.: +36 30 343 3458
www.agracio.hu
agracio@agracio.hu

**Agro-Alfa Kft.
Szombathely**

Tel.: +36 94 513 350
www.agroalfa.hu
info@agroalfa.hu

**Agroker Holding Zrt.
Nyíregyháza**

Tel.: +36 42 598 470
www.agrokerholding.hu
gep@agrokerholding.hu

**Hanki-Ker Kft.
Makó**

Tel.: +36 30 278 6788
www.hanki-ker.hu
info@hanki-ker.hu

www.agroalfa.hu • info@agroalfa.hu

A harmadik oldal

„Quem di odere, paedagogum faecere.” Akit az istenek meggyűlöltek, pedagógussá tettek. Nem hiszem, hogy ne volna olyan közöttünk, aki – akár szülőként, akár nagyszülőként, esetleg bivatásos szakemberként – valaha is gyermekekkel foglalkozott, hogy ne érezné néhanapján magáénak ezt a bölcs latin szentenciát.

A gyermekek következetes, értékközpontú oktatása, nevelése – családi körben is – nagy kibívásokat, teher- és próbátelt jelentő, nehéz, de lélekemelően szép feladat, bivatás. Akárcsak a hazai erdőkben erdésznek lenni. Küzdelemmel jár, ahol a jelen problémái, gondjai közepette a jövő számára építkezünk. Felbecsülhetetlen értékek vannak a kezünkben, melynek megőrzése és kiteljesítése hatalmas felelősséggel nehezíti a vállainkra. Néha súlyos emberi és szakmai küzdelmek felvállalását kívánja meg az ábrított eredmények elérése. Lemondásokkal, kompromisszumokkal terbes utakon jutunk el a kívánt célokig.

Megannyi emberi párbuzam az erdőkért felelősen dolgozó erdész és a gyermekeket nevelő, oktató szülők, szakemberek között. Meglepően sok az átfedés. S ezeket a jó értelmű átbállításokat összekötően, számos erdész kolléga mindennapi munkájának a része, személyes küldetése az iskolapadokat koptató diákok erdőismeretének szélesítése, az erdőben megszerzett tapasztalatok átadása. És különösen szép vetülete ennek a jövőendő erdészgenerációk számára a szakmai tudás átöröklése.

Az Erdők Nemzetközi Napján különleges társaság gyűlt össze a Budakeszi Vadasparkban. Ritkán látni így együtt őket. Az erdészeti erdei iskolák vezetői, működtetői, erdőpedagógus szakemberei ők. Az ünnepség hivatalos mottója a pedagógiai programok, a rendelkezésre álló infrastruktúra, az oktatási eszközök, a szakképzettség pontrendszer alapú értékelés utáni minősítése volt. Huszonnégy állami és magán erdészeti erdei oktatási intézmény képviselője vehette át a megfelelést igazoló díszes oklevelet.

A tanúsítási dokumentum mögött azonban mélyebb tartalmak rétegei húzódnak meg. Elsősorban a bízottság, mely abból az egyszerű tényből fakad, hogy az erdei iskolák népes családján belül, az erdőgazdálkodók által fenntartottak mélyen beágyazottak a gazdálkodók mindennapjait jelentő erdők életébe és azok szakszerű kezelésének szerteágazó feladatrendszerébe. Az itt dolgozó erdőpedagógus szakemberek egy része akár maga is erdész végzettségű lehet. Ezekből fakadóan nem kívülről felvett ismeretek, hanem belülről megélt tudás, tapasztalat birtokában nevelik gyermekeinket páratlan nemzeti értékiünk, erdeink megismerésére, védelmére és személyes élményekkel fűszerezett szeretetére. S ki tudja, hogy a munkájuk közben vagy annak köszönhetően, a kezük alatt cseperedő kis embercsemeték, nyiladozó értelmű embermagoncok közül kikből válnak majd a hazai erdők jövőendő erdészei?

Nagy László

Tartalom

Nagy Imre, Pap László:
A nemesnyár-állományok
fafajcserés átalakítása II.98

Dr. Mátyás Csaba:
Az alkalmazkodó erdőművelés támogatása102
Nagy László, Zétényi Zoltán:
Elindult az AGRÁRKLÍMA II. projekt.....105

Abonyi Anita, Debreceni Péter,
Nagy Dániel, Szabados-Molnár
Dominika: Erdő- és vegetá-
ciótüzek Magyarországon.....106

Kitüntetett erdész kollégák109
Duska József:
Már benyújthatók az ideai erdő-NATURA kérelmek!112
Dr. Sárvári János:
MEGOSZ látogatás Kis Miklós Zsoltnál113
Andrési Pál:
Bedő Albertre emlékeztek Ásotthalmon114
Dr. Sárvári János: Bedő Albertről sokszínűen115
Gerely Ferenc: Ez is szakma, csak kicsit másképpen! ..116
Andrési Pál: Az év madara a búbos banka.....118

Lomniczi Gergely, Nagy László:
Átadták az erdészeti erdei
iskolák minősítését119

Gerely Ferenc: Erdei sportok az ország tetején.....121
Miklós Tamás: Erdők a Közőért Szakosztály
a pilisszentkereszti erdőkben122
Béni Kornél: Láng Lajos, az OEE egykori elnöke123
Dr. Oroszi Sándor:
A selmecbányai főiskola hősi halott hallgatói.....124

Wágner Tibor: Élményeim
pályám kezdetén.....125

Nagy László: Éltető víz a dolomit hegyek mélyén128

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CL. évfolyam 4. szám (április)
FŐSZERKESZTŐ: **NAGY LÁSZLÓ** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **DR. OROSZI SÁNDOR**
A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: dr. Bartha Dénes, Detrich Miklós, Haraszi Gyula, Lengyel László, Lomniczi Gergely, Puskás Lajos, dr. Sárvári János, dr. Schiberna Endre, Wisnovszky Károly
SZERKESZTŐSÉG: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. Telefon: 06 (1) 201-6293 • Mobil: 06 (20) 330-3462 • e-mail: erdlap@oeo.hu • www.erdeszetilapok.hu
KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER** elnök
Tördelőszerkesztő: Balog Zoltán • Olvasószerkesztő: Rimóczi Irén • Nyomdai munkák: PR Innovation Kft., Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc
A kézirat lezárva: 2015. április 3.
ISSN 1215-0398
Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.
A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Somolygás. Fotó: Nagy László

A nemesnyár-állományok fafajcserés átalakítása II.

Gazdasági következmények a természetvédelmi oltalom alatt álló erdőterületeken

Nagy Imre – tudományos munkatárs, NAIK ERTI Ökonómiai Osztály

Pap László – vezérigazgató-helyettes, KAEG Zrt.

Mottó: Az erdész műszaki szakember, számol. Egy adott szakmai probléma érzelmi megközelítése nem baladbatja meg racionalitásának batárait.

A természetvédelmi oltalom következtében előírt korlátozások, azok indokoltsága és végrehajtásuk pénzügyi következményei a jelenkori erdészeti szakma egyik legvitatottabb kérdésköre. Az erdőgazdálkodókat korlátozások érik térben és időben, mennyiségekben és a választható gazdálkodási cselekményekben, technológiákban, művelési elemekben egyaránt. Ennek nyomán bevételeik elmaradnak a lehetségestől, vagy költségeik megnőnek, vég eredményben az elérhető hozam csökken, elmarad a termőhely potenciális képességétől. Az alábbiakban az Erdészeti Lapok márciusi lapszámában megjelent cikk első részének folytatását adjuk közre.

III. Az éves járadékveszteségek kimutatása

Ennek során állománytípusonként a folyamatos gazdálkodás vágásfordulónyi kiterjedésű és szabályos koreloszlású modelljeit vettük alapul. Abból indultunk ki, hogy nem ismert az átalakítás üteme és a közbelső időpontok területi megoszlása sem, viszont a jelenlegi és a célállapot igen. Szabályos koreloszlású és vágásfordulónyi kiterjedésű állományok éves járadéka:

$$\dot{E}_j = \frac{\sum \ddot{O}h - \sum \ddot{O}k}{f} - k$$

$\dot{E}_j$: éves fajlagos járadék

$\sum \ddot{O}h$: a vágásforduló alatti összes bevétel a szabályos koreloszlású üzemi területen

$\Sigma \ddot{O}k$: a vágásforduló alatti összes szűkített költség a szabályos koreloszlású üzemi területen

k : az éves üzemirányítási költség

f : a vágásforduló hossza, egyben a szabályos koreloszlású üzemi területi kiterjedése

A számítási mód nagy előnye, hogy a folyamatos gazdálkodás valós állapotát leginkább ez képezi le és kiesik az állandó vita tárgyát képező kamatláb.

Értelemszerűen az éves fajlagosjáradék-veszteség a különböző kombinációk összehasonlításával mutatható ki. A kimutatott veszteség az erdőgazdálkodót, a megbízót terheli.

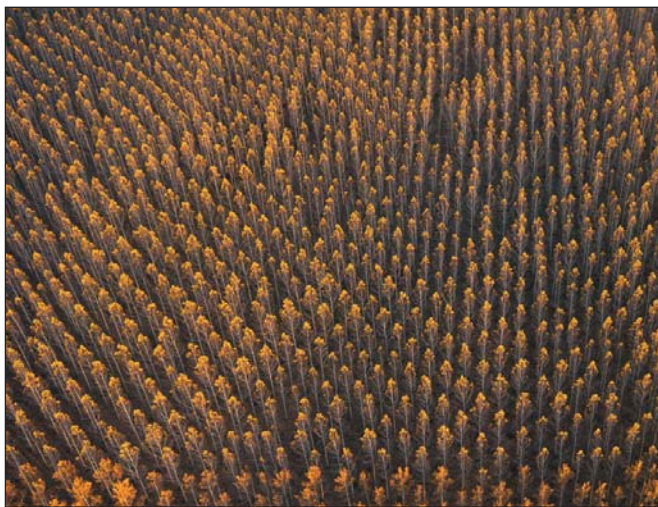
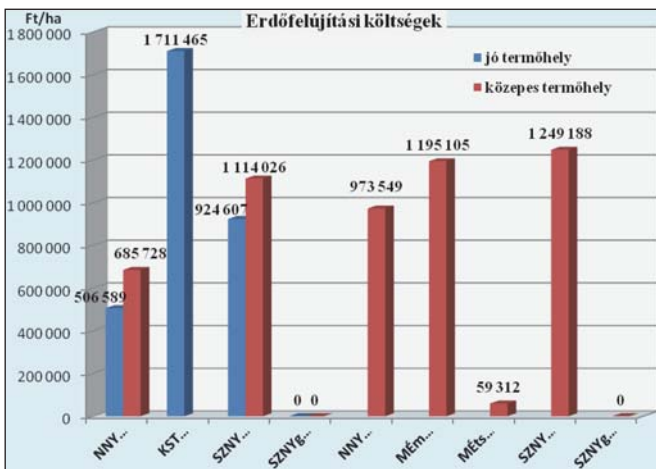
A hozadéki talaj- és az éves fajlagos hozamértéket az azonos adatbázisok okán egybevonat számítottuk ki.

Eredmények és következtetések

I. Az erdőfelújítás költségei

Az erdőfelújítások költsége folyó ártéren 6. éves korban 4% kamatláb alkalmazásával		
Fafaj/jelleg	jó termőhely	közepes termőhely
Ft/ha		
NNY	506 589	685 728
KST	1 711 465	-
SZNY mesterséges	924 607	1 114 026
SZNY gyökérsarj	0	0

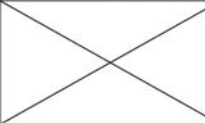
Az erdőfelújítások költsége a Hanságban 6. éves korban 4% kamatláb mellett		
Fafaj/jelleg	jó termőhely	közepes termőhely
Ft/ha		
NNY	X	973 549
MÉ mesterséges		1 195 105
MÉ tuskósarj		59 312
SZNY mesterséges		1 249 188
SZNY gyökérsarj		0

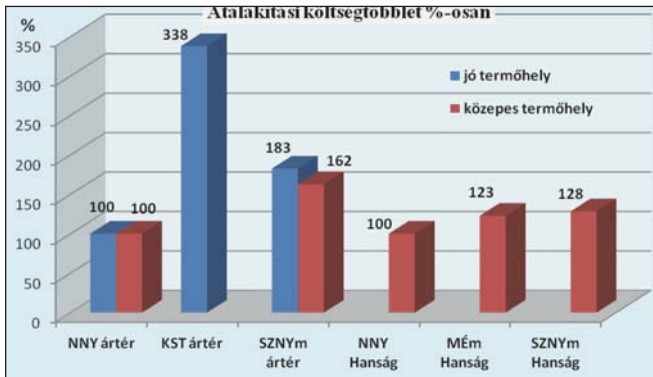

Kép: Daróczi Csaba – Forrás: Sajo-foto.hu

Az erdőfelújítás többletköltségei a szerkezetátalakítás során

A szerkezetátalakítás költség-többlete folyó árterén 6. éves korban 4% kamatláb mellett		
Eredeti célállomány	jó termőhely	közepes termőhely
	Ft/ha	
	átalakítás célállománya	
NNY	KST	KST
	1 204 876	-
	SZNY mesterséges	SZNY mesterséges
	418 018	432 701

A szerkezetátalakítás költség-többlete a Hanságban 6. éves korban 4% kamatláb mellett		
Eredeti célállomány	jó termőhely	közepes termőhely
	Ft/ha	
	átalakítás célállománya	
NNY		MÉ mesterséges
		221 556
		SZNY mesterséges
		275 639

Az összefüggések és értelmezésük

- A Hanságban az erdőfelújítási költségek általában magasabbak, mint az ártereken.
- A folyó ártereken az erdőfelújítás költségei a jó és közepes termőhely összehasonlításában az utóbbinál számottevően nagyobbak, még azonos állománytípusoknál is (NNY 35%, SZNY 20%).
- Kiemelkedően magas a KST erdőfelújítás költsége az árterén, ami a méretes csemete, a szakmailag indokoltan, de jogszabályi előírás szerinti I. kiviteli tőszint és a magas ültetési ráfordítások következménye. A szakmailag szükséges és elégséges tőszám 4 000 db/ha (2,5 m x 1 m), a pedig megkövetelt 8 000 db/ha [153/2009. (XI. 13.) FVM- rendelet 4. sz. melléklete].
- A vízhatásos termőhelyeken általában nagyobbak az erdőfelújítás költségei, mint az országos átlag (összehasonlítási alap az ERTI vadkárbecslési segédletei).
- Az SZNY sarjzattatás az erdőgazdálkodónál mindeddig meghatározóan nem vízhatásos termőhelyeken történt és így a vizsgált 6 évben nem igényelt ráfordítást. Az ebből a szempontból nagyon kedvező megközelítés a vízhatásos termőhelyeken valószínűleg nem igazolódik be, mert a kúszónövények (komló, süntők) levágását 1-2 alkalommal minden bizonyítással indokolt lesz elvégezni.
- A fenti megállapítás az MÉ tuskósarjzattatásra is vonatkozik.
- A Hanságban az MÉ és SZNY mesterséges erdőfelújítás költségei közelítenek egymáshoz, így ez a fafajválasztásnál nem lehet szempont.
- Az erdőfelújítási technológiákat érdemes felülvizsgálni a szükséges és elégséges ráfordítások oldaláról. Különösen gyengébb termőhelyeken és kedvezőtlenebb

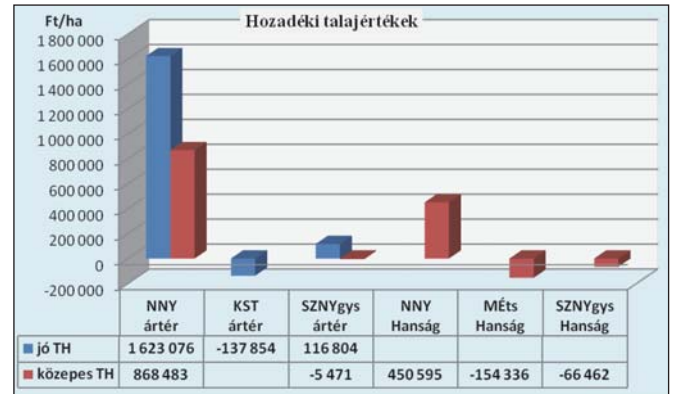
hozammutatóknál a meghatározó felújítási költségek csökkentése javíthatja a gazdálkodás eredményét.

- Minden kombinációra igaz, hogy az NNY állományok leváltása őshonos lombos fafajokra igen számottevő, de legalábbis nem elhanyagolható többletköltséggel jár. Ez az erdőgazdálkodónál merül fel, mégpedig minden egyes átalakítás megindításakor, tehát azonnal és a közeljövő gazdálkodását erőteljesen befolyásolja, az eredményét lerontja.

II. A hozadéki talajértékek alakulása

Erdei talajok hozadéki értékei a folyók árterén 4%-os kamatláb mellett		
Fafaj/jelleg	jó termőhely	közepes termőhely
	Ft/ha	
NNY gazdálkodás, 30 éves vágáskor	1 623 076	868 483
KST gazdálkodás, 110 éves vágáskor	-137 854	-
SZNY gyökérsarj-gazdálkodás, 60 éves vágáskor	116 804	-5 471

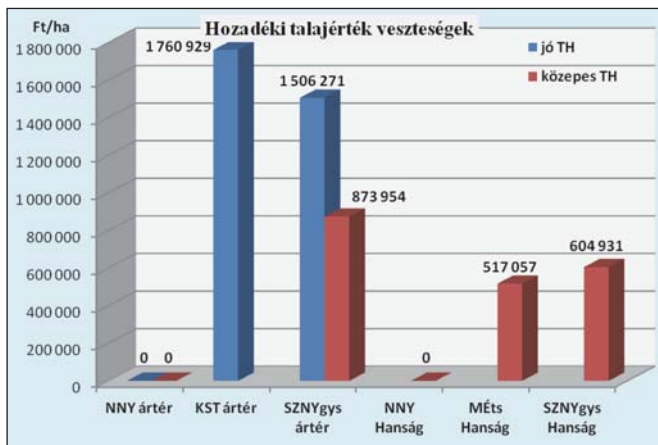
Erdei talajok hozadéki értékei a Hanságban 4%-os kamatláb mellett		
Fafaj/jelleg	jó termőhely	közepes termőhely
	Ft/ha	
NNY gazdálkodás, 30 éves vágáskor		450 595
MÉ tuskósarj-gazdálkodás, 70 éves vágáskor		-154 336
SZNY gyökérsarj-gazdálkodás, 60 éves vágáskor		-66 462

Hozadéki talajérték-veszteségek a szerkezetátalakítás nyomán

Az erdei talaj tőkeértékének csökkenése az átalakítás következtében a folyók árterén		
Eredeti célállomány	jó termőhely	közepes termőhely
	Ft/ha	
	átalakítás célállománya	
NNY	KST	
	1 760 929	-
	SZNY	
	1 506 271	873 954

Az erdei talaj tőkeértékének csökkenése az átalakítás következtében a Hanságban			
Eredeti célállomány	jó termőhely	közepes termőhely	
	Ft/ha		
NNY	átalakítás célállománya		
			
			SZNY
			517 057
			MÉ
604 931			

Az összefüggések és értelmezésük

- A hozadéki talajértéket a vágásforduló hossza nagyon befolyásolja. Amennyiben mennyiségi, vagy minőségi, végtermékében értéknövekedés már nem ellentételezi az időnövekményt, akkor csökkenteni kell a vágáskort.
- Az összehasonlításhoz használt 4%-os kamatláb különösen a hosszabb vágásfordulóknál (60, 70, 110 év) túlzóan magas elvárás. Ez a számítás módjából következik. Így kaphatunk negatív talajértékeket, ami nem feltétlenül jelent veszteséges gazdálkodást.
- A hozadéki talajérték csökkenése a jó termőhelyeken lényegesen nagyobb, mint a közepeseken, tehát az átalakítás előírását elsősorban ott kell megfontolni.
- A folyó ártér jó termőhelyein a KST és SZNY gazdálkodás hozadéki talajértékében, ebből következőn az NNY gazdálkodáshoz képest kimutatható tőkevesztésben nincs lényeges különbség, a fafajválasztásnál ez nem lehet szempont.
- Minden kombinációra igaz, hogy az NNY állományok leváltása őshonos lombos fafajokra igen számottevő tőkeérték-vesztéssel jár. Ez a tulajdonos Magyar Államnál jelentkezik és látens jellegű. A következmények hosszú időtávon érvényesülnek és semmi bizonyíték nincs arra, hogy bármely módon, pl. ökológiai értéknövekménnyel valaha is ellentételeződnek. Nem igazolt, hogy az SZNY monokultúrának ökológiai többlete lenne az NNY monokultúrával szemben.

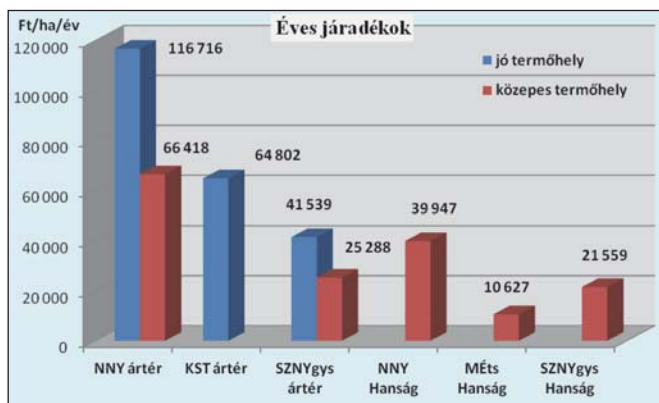
Fotó: Nagy László

III. Az éves járadékok

A szabályos koreloszlású és vágásfordulónyi kiterjedésű célállományok fajlagos éves járadékai

A szabályos korosztály-eloszlású üzemi terület éves járadéka a folyók ártérén		
Faj/Jelleg	jó termőhely	közepes termőhely
	Ft/ha/év	
NNY gazdálkodás, 30 éves vágáskor	116 716	66 418
KST gazdálkodás, 110 éves vágáskor	64 802	-
SZNY gyökérsarj-gazdálkodás, 60 éves vágáskor	41 539	25 288

A szabályos korosztály-eloszlású üzemi terület éves járadéka a Hanságban		
Faj/Jelleg	jó termőhely	közepes termőhely
	Ft/ha/év	
NNY gazdálkodás, 30 éves vágáskor	X	39 947
MÉ tuskósarj-gazdálkodás, 70 éves vágáskor		10 627
SZNY gyökérsarj-gazdálkodás, 60 éves vágáskor		21 559

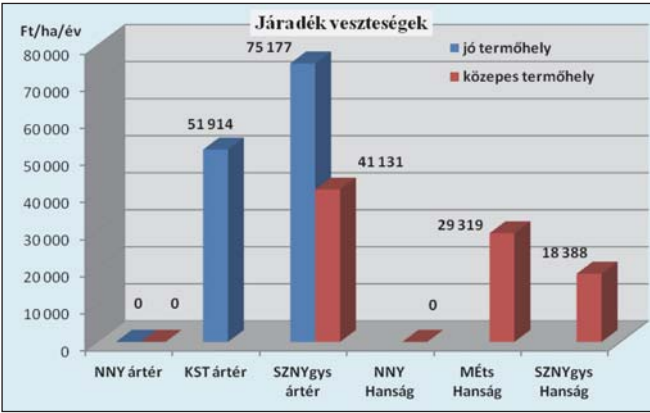
Az éves fajlagos járadékvesztések az átalakítás nyomán

Az éves fajlagos járadékok csökkenése az átalakítás nyomán a folyók ártérén		
Eredeti célállomány	jó termőhely	közepes termőhely
	Ft/ha/év	
	átalakítás célállománya	
NNY	KST	
	51 914	-
	SZNY	
	75 177	41 131

Az éves fajlagos járadékok csökkenése az átalakítás nyomán a Hanságban		
Eredeti célállomány	jó termőhely	közepes termőhely
	Ft/ha/év	
	átalakítás célállománya	
NNY	X	SZNY
		18 388
		MÉ
		29 319

Az összefüggések és értelmezésük

- Valamennyi vizsgálatba vont gazdálkodás üzemi járadéka a pozitív tartományban található.
- A szakmailag megalapozott NNY gazdálkodás az ártér jó termőhelyén támogatás nélkül is közelíti, esetleg

meg is haladja a szántóföldi növénytermesztés hozamát (116 716 Ft/ha/év). Igaz, nem számoltunk semmilyen bérleti elemmel, a helyzet speciális, mert a termőföld és a kezelő szervezet tulajdonosa azonos, a Magyar Állam.

- Az ártér közepes termőhelyein az éves járadék mind az NNY, mind az SZNY fafajnál a jó termőhely teljesítésének csak mintegy 60%-a.
- Jó ártéri termőhelyen a szerkezetátalakítás nyomán folytatott KST gazdálkodás eredménye az SZNY gazdálkodását jelentősen meghaladja (+23 262 Ft/ha/év). Amennyiben valamely módon kompenzálódik a nagyon magas erdőfelújítási költségdóbblet, akkor az átalakításban a KST fafaj hangsúlyozottabban szerepelhet, mint az SZNY.
- A Hanságban az átalakítás inkább termőhelyi, mintsem gazdasági kérdés. A változó viszonyok (elvízesedés, a kotu bomlásából bekövetkező termőréteg-vastagság csökkenése, a lápi mészkibúvás megjelenése) a felújítás fafáját inkább meghatározzák, mint az éves elvárt hozam.
- Az éves járadékokra is igaz, hogy az NNY állományok leváltása őshonos lombos fafajokra igen számottevő, de legalábbis nem elhanyagolható veszteséggel jár. Ez az erdőgazdálkodónál jelentkezik, mégpedig inkább középtávon. Szintén látens jellegű, mindaddig nem észlelhető, amíg az átalakítás előtti NNY állományok véghasználatából finanszírozzák meg az átalakítást. Annak teljes körű befejezésével – közelítőleg a 30 éves NNY vágásforduló – elfogynak a tartalékok, „lelassul” a gazdálkodás, szélső esetben a jelenlegi szervezeti keretek között pótlólagos forrásbevonások nélkül fenntarthatatlanná válik.

Összesítő kimutatás a veszteségekről

A meglehetősen bonyolult számítási módok és problémahalmaz, és annak egyes részletei elfedhetik az összhatást, ezért a nagyságrendek érzékeltetésére az összes gazdasági következményt kimutattuk 1 000 ha-os tételre.

A szerkezetátalakítás veszteségei 1 000 ha területen az NNY célállományhoz viszonyítva					
Veszteség jellege/átalakítás helye	Folyó ártér			Hanság	
	jó TH		közepes TH	közepes TH	
	KST	SZNY	SZNY	MÉ	SZNY
	milliárd Ft/1 000 ha				
Felújítási költségdóbblet	1, 2	0,4	0,4	0,2	0,3
Talajérték-veszteség	1,8	1,5	0,9	0,6	0,5
Éves járadékvesztés	0,05	0,08	0,04	0,03	0,02

Javaslatok

Szakmailag megfontolandó az ártéren az NNY célállományok leváltása, mert annak során és nyomán a gazdasági veszteségek számottevőek, az ökológiai előnyök pedig nem láthatók.

A fenti megállapítást nyomatékossítja, hogy a hullámtér gazdálkodását meghatározza az árvizek minél gyorsabb lefolyásának biztosítása, az időegységre jutó áteresztő képesség legalább jelenkori szintű megtartása. Ennek a célnak pedig a kis fajlagos tőszámú (nagy sor- és tőtáv), a vágásforduló teljes ideje alatt ápolts és megfelelő törzsmagasságig nyesett nemenyáras faállományok felelnek meg leginkább.

Amennyiben kényszerűen szükséges a szerkezetátalakítás, úgy a folyók ártérének jobb termőhelyein inkább a KST, mint az SZNY célállomány választása javasolt. Ugyanitt közepes termőhelyen a szürke nyárnak nincs igazi alternatív fafaja. A fekete nyár állományszerű nevelése nem kidolgozott technológiájú és a gazdálkodás végeredménye is kétséges.

A Hanságban az átalakítás ütemét a termőhely kedvezőtlen irányú változása is befolyásolja, az NNY megtartásának feltétele a jó, de legalább közepes várható növekedés. Az átalakítás célállományát is a vízviszonyok határozzák meg. A vízesedő területeken inkább az MÉ, míg az időlegesen száraz termőhelyeken az SZNY lehet a jövő fafaja. A két utóbbi fafaj közötti választás nem gazdasági kérdés, ráadásul a költségek és a szerény hozamok összevetése sem különbözik lényegesen.

Felül kell vizsgálni a vágáskorokat. Az NNY célállományok országosan tervezett vágáskora körülbelül 25 év. A gazdálkodó gyakorlatában alkalmazott 30 éves kor még a jó termőhelyeken is magas lehet. Ezt az állítást egy közösen végzett fatermesztési és ökonómiai vizsgálattal lehet megalapozni. Különösen a vágásérettségi szakaszba még nem túl nagy területtel belépő, de ma már meghatározó részarányú Pannónia nyár klón esetében. Azonos termőhelyi és kezelési feltételek mellett vizsgálni kellene a 20, 25 és 30 éves állományok hozamát.

Az SZNY tervezett vágáskorát 40-45 évben, az MÉ vágáskorát 50-60 évben kellene meghatározni. Ezeknél a fafajoknál az adott termőhelyeken mennyiségi fatermesztés folyik, így a vágáskort is a fatermesztési mutatók határozzák meg.

A KST jó termőhelyen 100 éves kor körül is elérheti a gazdaságilag kívánatos célátérőt.

A speciális ártéri viszonyok méretes KST szaporítóanyag alkalmazását indokolják. Ebből következően viszont szakmailag kérdéses a jogszabály I. kiviteli tőszámra vonatkozó elvárása. Általánosságban is megállapítható, hogy elégséges lenne az első sikeres erdőfűtés és a befejezés műszaki feltételül szolgáló elvárt tőszámoknak egyező előírása. A folyamatban lévő jogszabály-módosítás előkészítésének erre a kérdéskörre is ki kellene terjednie. A szakmai megalapozottságot a már meglévő állományok elemzésével lehetne megermenteni. Például a Kis-Balaton I. lépcső vízvédelmi célú és tág hálózatos KST erdőtelepítéseit már érintették TKGY használatával. A hagyományos tőszámú, hasonló korú erdőfelújításokkal (erdőtelepítésekkel) azok összevethetők.

Lektorálta: **Dr. Schiberna Endre**
és **Dr. Marosi György**

Köszönetnyilvánítás:

Köszönetünket fejezzük ki a KAEG Zrt. vezetésének és a lektoroknak munkánk támogatásáért és építő jellegű javaslataikért. 🌿

Az alkalmazkodó erdőművelés támogatása

Az „AGRÁRKLÍMA” projekt döntéstámogató rendszere

Dr. Mátyás Csaba – akadémikus

Mint ismeretes, az összes jelenleg Európára érvényes klímamodell az éghajlat melegedő tendenciáját vetíti előre a 21. század végére. Ez az erdőövek észak felé, illetve a hegyvidékeken felfelé tolódásával jár, vagyis az elterjedési terület északi határain a fajok terjedése (kolonizálása), ugyanakkor a déli, vagy alsó határain pedig a visszaszorulása várható. Ezek az előrejelzések¹ széles társadalmi nyilvánosságot kaptak, nem annyira az erdőgazdálkodás problémái, mint inkább a biodiverzitást és a tájak képét érintő változások miatt.

A szaksajtóban számtalan mennyiségű térkép jelent már meg a fajok elterjedésének feltételezhető változásairól. Az elterjedési területek eltolódását ábrázoló térképek szemlélésekor a hozzá nem értő hajlamos megelégedni arról, hogy a felső, kolonizálási határon előrejelzett terjeszkedésnek a valóságban többféle akadálya lehet. Így például a fajok emberi beavatkozás nélkül általában sokkal lassabb ütemben képesek a klimatikailag megfelelő területek elfoglalására, mint amilyen gyorsasággal az izotermák vándorolnak, illetve adott esetben a megtelepedéshez szükséges ökológiai feltételek, elsősorban a megfelelő talajviszonyok egyszerűen nem állnak rendelkezésre. Ugyanakkor az alsó határon az előrejelzett klimatikus változásoknál gyorsabb ütemű lehet a visszavonulás. Az ökológiai feltételek változása ugyanis az ellenálló képesség romlásával jár; a károsítók és patogének virulenciájának fokozódása mellett pedig további gondot okoz az újonnan bevándorló fajok kártétele is. Mindez az erdőállományok váratlan kigyérülését, akár tömeges pusztulását válthatja ki, ami nem csak csúnya látvány, de a gazdálkodónak jelentős veszteségeket és többletfeladatot okoz.

Erdőpusztulási jelenségek fellépése nem ismeretlen az erdőszetben, a hetvenes-nyolcvanas években komoly aggodalmat kiváltott „tölgypusztulásra” még sokan emlékezhetnek. A pusztulás okai széles körű és szenvedélyes vitákat váltottak ki, és napjainkig is csak lassan nyer teret az a vélemény, hogy valószínűleg elsődlegesen nem járványos meg-

betegedés, hanem a szélsőséges időjárási viszonyok okozták a pusztulást.

Visszatekintve megállapítható, hogy a tisztánlátást sokféle tényező nehezítette; egy olyan széles körű, de diszperzen fellépő jelenségről volt szó, ahol a szimptomák térbeli és időbeli fellépésének, terjedésének megfigyeléséhez *hiányoztak a feltételek: mai szóval élve, geoinformatikai alapon nem lehetett követni a „járványt”*. Másrészt, a pusztulást kiváltó legfontosabb tényezőkomplex, az éghajlati szélsőségek hatásairól kevés információ állt rendelkezésre.

Elsősorban az éghajlati adatok helyszíni meghatározásának nehézségeivel, kezdetlegességével magyarázható, hogy az erdőszetben elismerten legfontosabb termőhelyi tényezőre, a klímára irányuló figyelem sokáig mérsékelt maradt; egyáltalán nem véletlen, hogy az *éghajlati öv besorolást a legutóbbi időig a szakma az üzemtervekben változatlan besorolással aktualizálható – és épp ezért elbanyagolt – tényezőnek fogadta el*.

A hazai erdészeti klímaövek pontosabb éghajlati jellemzésére a klimatológiai és geoinformatikai módszerek robbanásszerű fejlődése adott lehetőséget. A kezdeti elemzések legfontosabb eredménye, hogy (a klímaöveken belül

tapasztalható jelentős szórás ellenére) az egyes övek között – csapadék mm-ben és hőmérsékleti fokokban – jól meghatározhatók az éghajlati különbségek (Mátyás – Czímber 2000). Ezek alapján *levezethetővé vált a domináns, klímajellemző fajok függése az éghajlati tényezőktől*. A legfontosabb tapasztalat, hogy az övek közötti klimatikus különbségek meglepően kicsik, átlagosan nem haladják meg a 0,8 °C-ot, illetve az 50-60 mm éves csapadékkülönbséget! Másképpen: az előrejelített közép- és hosszú távú éghajlatváltozás mértéke lényegesen felülmúlja az egyes klímaövek közötti különbségek mértékét és valamennyi klímaöv esetében változásokra kell számítani (1. táblázat).

Az eddigi megállapításokból a következő, a gyakorlati gazdálkodást hátrébb bonyolító következtetések vezethetők le:

- gyakorlatilag a teljes magyar erdőterület változásokkal szembeni *kitettsége kritikus*;
- valamennyi klímafüggő, domináns faj, vagyis *valamennyi gazdaságilag fontos, fontos fajunk hazánkban szélső határhelyzetben van*, terület-visszaszorulásra, hozamcsökkenésre lehet számítani;
- a változások gyakorlatilag *egyetlen vágásfordulón belül* várhatóak;
- a felkészüléshez újra át kell gondolni *nemcsak a szaporítóanyag-felbasználás, hanem az erdőfelújítás és nevelés módszereit* is;
- az előrejelített klimatikus trendek a jelenlegi, *statikus természetvédelmi koncepciók és előírások felülvizsgálatát* is szükségessé teszik.

1. táblázat. Az erdészeti klímaövek átlagolt éghajlati jellemzői (a meglévő erdőterületre számítva, Mátyás – Czímber (2000) nyomán, kiegészítve)

Klímaöv	Éves csapadék (mm)	Júliusi átlaghőm. (°C)	Vízhiány (mm)
Bükkös	734	19,1	88
Gyertyános tölgyes	702	20,0	126
Cseres kocsánytalan tölgyes	616	20,2	211
Erdős sztyep	563	21,5	346
Övek közötti átlagos különbség	57	0,8	86
Előrevetítés az évszázad végére	éves szinten a változás nem szignifikáns	nyári átlaghőmérséklet emelkedés $\geq 3^{\circ}\text{C}$	nyári csapadék csökkenés 25-30%

¹ A jövőre vonatkozó, évtizedes *éghajlati trendek* számítási módszerei alapvetően eltérnek az *időjárás* napi vagy heti változásai előrejelzésétől, ezért megkülönböztetésül az előbbihez az „*előrevetítés*” szakkifejezést használjuk.

A levonható következtetéseket áttekintve megállapítható, hogy ezek egyben programszerűen meghatározzák a hazai erdőművelés legfontosabb gyakorlati feladatait. A felkészüléshez azonban az eddig rendelkezésre álló szokványos üzemtervi adatoknál lényegesen több információra van szükség, elsősorban a várható változások természetéről, a bizonytalanság mértékéről, és az alkalmazható módszerek hatásáról.

A megoldást nem központilag meghatározott, egységesen végrehajtandó rendelkezések formájában kell megvalósítanunk, hanem olyan információs hátteret kell felépíteni, amely a *helyi viszonyok figyelembevételével segíti a hosszú távon fenntartható döntések meghozatalát*. Mindez olyan döntéstámogató rendszer (DTR) kialakítását vetíti előre, amellyel kiválaszthatók a várható hozamok, azok bizonytalansága, illetve a legmegfelelőbb megoldás. A klímaváltozásra felkészítő DTR csak akkor lesz hatékony, ha a *gazdálkodót helyileg releváns információkkal látja el*, és ha az agrár-földhasználat alternatíváit egymással összehasonlítható, esetleg felcserélhető lehetőségként kezeli. Más szóval: számítani kell arra, hogy az előrevetített változások fényében a jelenleg „érinthetetlen” erdőterület, akár mint földhasználati mód, vagy mint védett természeti terület, valószínűleg nem lesz teljes egészében fenntartható.

A 2012-ben elindított Agrárklíma projekt az említett gondolatok megvalósítására fogalmazódott meg. A felépítendő döntéstámogató rendszer elve és megközelítése nemzetközi viszonylatban is teljesen újszerű, és szorosan épül az országban rendelkezésre álló agrár és klimatikai adatbázisokra. Újszerűségét az adja, hogy ez a *geoinformatikai alapon kialakítandó döntéstámogató szakértői rendszer*:

- az agrárium három klímfüggő szektorát (nem öntözött szántóföldi növénytermesztés, legeltető állattartás, erdészet) együttesen, tudományterületi határokat átlépve kezeli;
- szokatlanul nagy időtávlatokat (gyakorlatilag egy évszázadot) vesz figyelembe;
- az előrevetített változásokat nem csak regionális szinten, hanem a gazdálkodó által kezelt erdőrészlet, vagy kataszteri egység szintjén teszi értelmezhetővé;
- a hozamváltozások előrebecslése mellett technológiai javaslatokat

és gazdasági, sőt szociális következtetéseket is megfogalmaz;

- kiterjed a kockázatok és előrevetítési bizonytalanságok felmérésére is.

Az Agrárklíma projektben a gazdálkodók igényeit figyelemmel kísérve határoztuk meg a megoldandó kutatási témákat. A *komplex tartalmú alapkutatás* eredményei egyrészt lehetővé teszik majd a legfontosabb változások tendenciáinak geoinformatikai alapú (azaz konkrét területre vonatkoztatott) előrevetítését, másrészt alapul szolgálhatnak a különböző szintű és időtávlatú tervezéshez az agrárszféra gazdasági szereplői és szakigazgatási szervezetei számára. Mindez elsődlegesen szolgálja a vidékfejlesztés érdekeit is.

A projekt a Nyugat-magyarországi Egyetem mellett két további partnerrel, a NAIK Erdészeti Tudományos Intézetrel és a Zala megyei Kormányhivatallal szoros együttműködésben valósult meg. A rendelkezésre álló időszak (2 év) rövidege miatt a program megvalósítását egy mintarégióra, Zala megyére összpontosítottuk azzal, hogy a rendszert egy következő ütemben terjesztjük ki országosan.

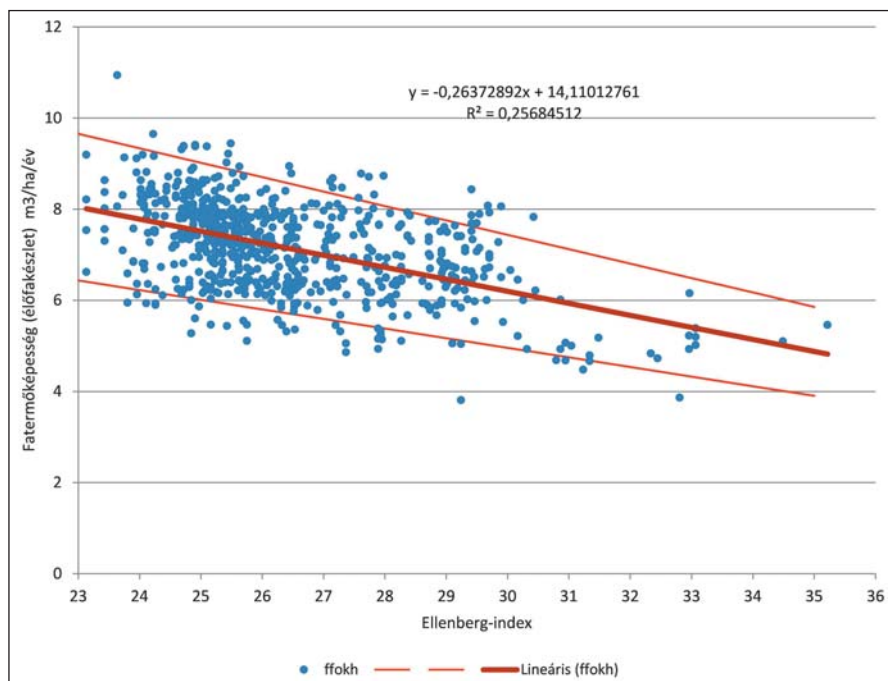
Már a mintául szolgáló régióban végzett kutatások eredményei igazolták, hogy a várható klímaváltozás következtében a mezőgazdaság és erdészet termőhelyi feltételei jelentős mértékben változni fognak. Az országot átszelő szárazsági határ gyors átalakulások színhelye, elsősorban a síkvidékek kli-

matikus veszélyeztetettsége nagy. Az előrevetített századvégi éghajlat jellemzőit szemlélve, az éghajlati övek közötti különbségek feltűnően csekélynek látszanak, és ez azt jelzi, hogy sok esetben nem egy, hanem akár több klímaosztállyal is romolhat az adott termőhely potenciálja (1. táblázat).

Mindez nemcsak a hozamokat (fatermőképességet), a biodiverzitást és a szénkörforgalmat fogja érinteni, hanem az élő rendszerek ökológiai szolgáltatásait és a növénytakaró jellemzőit is, ami visszahat a troposzférában zajló légköri folyamatokra, azaz a változó klímára is.

Mind az erdőgazdaság, mind pedig a mezőgazdaság tekintetében az éghajlat változásával együtt járó hozamváltozások különböző eljárásokkal előrebecsülhetők (1. ábra), és lehetőség van a kockázatok és előrevetítési bizonytalanságok felmérésére is. Számos esetben az eredmények alapján technológiai javaslatokat és gazdasági, sőt szociális következtetéseket is megfogalmazhatunk. E cikk keretében nincs lehetőség az eredmények részletes ismertetésére, viszont ezekről időközben több tanulmány jelent meg az Erdészeti Tudományi Közlemények különszámában (2014 évi 2. szám). Ezen kívül, az Agrárklíma projekt honlapján a kezdeményezés kiadványa is elérhető, amely áttekintést ad az összes, folyamatban lévő kutatások eddigi eredményeiről (Bidló – Király – Mátyás (2014)).

A széles körű alapkutatások megerő-

1. ábra: „Hamis idősoros” vizsgálat: az élőfakészleti fatermőképesség klímaváltozás következtében feltételezhető csökkenése, zalai és tolnai bükkös erdőrészletek Ellenberg aszályindex értékeinek függvényében (Veperdi Gábor, 2014)

sítették, hogy a természetközeli területeken a lassúságuk miatt nem hagyatkozhatunk egyedül a spontán evolúciós és ökológiai folyamatokra, elengedhetetlen a segítő emberi beavatkozás. Több nyilvánvalónak tűnő ökológiai alapelvet is újra kell gondolni, át kell tekinteni a természet-, illetve biodiverzitás-védelem szerepét is a változó feltételek között.

A kutatások felhívták a figyelmet a terepi monitoring és az állandósított mintaterületek fontosságára: a folyamatos adatgyűjtés és ellenőrzés elengedhetetlen az előrejelzések pontosításához, modellezéséhez (2. ábra). A felkészülést megalapozó szemléletváltáshoz a szakmai körök és a nyilvánosság számára egyaránt fontos a hiteles és meggyőző kommunikáció is.

A mintának jelölt régióban elért eredmények igazolták, hogy a rendszer országos kiterjesztése szakmailag megoldható és hasznosítható eredményekkel kecsegtet. Szerencsés körülmény, hogy az Agrárklíma projekt kétéves futamideje után (2012–14) a konzorcium lehetőséget kapott a folytatásra. Az új, több partnerrel kibővült Agrárklíma.2 projekt résztvevői az elkövetkező 4 év-

2. ábra. „MAD” csapadékkizárásos kísérlet, Sopron-Magashérc, Eredics A., 2014

ben dolgozhatnak a döntéstámogató rendszer országos kiterjesztésén.

Összességében tehát az eddigi kutatási program kiemelkedően sikeres volt, számos, nemzetközileg is újdonságnak számító eredményt ért el. Mégis, az Agrárklíma projekt legnagyobb sikerének nem az egyes részterületeken elért kutatási eredményeket tekintem, hanem azt a tényt, hogy kialakult az együttműködés számos, egymástól független szervezetben dolgozó kutatói közösség, és több távoli szakterület között a tervezett tudományterületeken (transzdiszciplinaritás).. Ez a jövőre nézve is fontos szinergiákat rejt magában, amelynek első jelei már megmutatkoztak.

Köszönet illeti a közreműködő intézményeket és kutatócsoportokat a korántsem felhőtlen feltételek között megvalósult önzetlen közös munkáért. A kapott támogatásért pedig köszönet illeti a finanszírozó szervezeteket, elsősorban az *Európai Szociális Alapot*.

További információ az alábbi honlapokon érhető el: www.agrarklima.nyme.hu, www.ertisg.hu

Irodalom

Bidló A. – Király A. – Mátyás Cs. (2014): Agrárklíma: Az előrejelzett klímaváltozás hatáselemzése és az alkalmazkodás lehetőségei. Sopron, NymE kiad. 237 old.

Eredics A. (2014): Aszálystressz fiziológiai hatásának vizsgálata szimulációs kísérletekben. In: Bidló és m.társai (2014): Agrárklíma: Az előrejelzett klímaváltozás hatáselemzése és az alkalmazkodás lehetőségei. Sopron, 62-66

Mátyás Cs. – Czimmer K. (2000): Zonális erdőtakaró mezoklíma szintű modellezése: lehetőségek a klímaváltozás hatásainak előrejelzésére. III. Erdő-Klíma konferencia, Debrecen, 83-96

Veperdi G. (2014): Az erdőállományok növekedésmentének és természeti kockázatainak változásai. In: Bidló és m.társai (2014): Agrárklíma: Az előrejelzett klímaváltozás hatáselemzése és az alkalmazkodás lehetőségei. Sopron, 43-53. 🌿

„értéktéremtő erdőgazdálkodás”

MEGHÍVÓ

Tisztelt Kollégák! Kedves Vendégeink!

Barátsággal köszöntöm Önöket az Országos Erdészeti Egyesület 146. Vándorgyűlésének Szervezőbizottsága nevében! Fogadják szeretettel meghívásunkat a Kaposvárról, 2015. június 26-27-én megrendezésre kerülő – mondhatjuk – Kárpát-medencei erdészszakmai találkozóra!

Örömmel vettük át Sopronban az egyesületi zászlót annak jelképeként, hogy 1960 és 1993 után idén ismét vendégül láthassuk tagtársainkat, az erdő iránt elkötelezett és érdeklődő közönséget szűk határainkon belülről és kívülről egyaránt. Célul tűztük ki, hogy széles tevékenységi körünk és az otthonunkat jelentő környezetünk olyan keresztmetszetét mutassuk meg programjainkon keresztül, mely feledhetetlen élménnyé és hasznossá is teszi a részvételt.

A rendezvény bázisa a Kaposvári Egyetem. A programok – egy kivételével – a zselici tájhoz, Kaposvárhoz és a Deseda-tóhoz kötődnek.

A Zselicben folytatott gazdálkodás egyértelműen reprezentálja a jelenkori erdőgazdálkodás kiemelt szakmai és társadalmi kihívásait jelentette feladatokat. Reméljük, hogy a zselici szakmai programok számos aktuális szakmai, társadalmi kérdésre adnak választ. A lábodi kirándulással betekintés nyerhető a híres revír jelenébe, a kaposvári barangolás pedig kulturális kitekintéssel gazdagítja a résztvevőket.

Bizom abban, hogy az együtt töltött idő alatt mindnyájan új ismeretekkel, élményekkel gazdagodunk!

Kérem, hogy vigyék magukkal a somogyi erdők és erdészek üzenetét, melyet a rendezvény mottójának választottunk, „értéktéremtő erdőgazdálkodás” folyik Somogyban!

Az elmúlt évek vándorgyűléseinek gyakorlatát követve a találkozót közvetlenül megelőzően rendezik az „Év Erdésze 2015” versenyt, amelynek eredményhirdetésére hagyományosan az egyesület ünnepi közgyűlésén kerül majd sor a Kaposvári Egyetemen.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk Kaposváron!

Jó szerencsét! Üdv az erdészeknek!

Barkóczy István

elnök, 146. Vándorgyűlés Szervezőbizottság

Elindult az AGRÁRKLÍMA II. projekt

Nyitókonferencia Sopronban

Február 19-én Sopronban, az NYME Erdőmérnöki Kar szervezésében tartották meg a tavaly zárult Agrárklíma I. kutatási projekt második szakaszának nyitórendezvényét, melynek szakmai vezetését továbbra is dr. Mátyás Csaba akadémikus látja el. Az egyetem Erzsébet-kerti P épületében rendezett konferencia áttekintést adott a résztvevő intézmények kutatói előtt álló feladatokról.

Mátyás Csaba köszöntőjében felidézte a német kollégái Agrárklíma I. indulásakor megfogalmazott tömör véleményét: szinte megvalósíthatatlan feladatba vágta fejcséjükét. A nagy ívű kutatási projekt két éves időszakának lezárása után máris a siker reménye kecsegtet, hiszen a valós gazdálkodásban használható ismeretekkel járultak hozzá a hazai erdészeti és mezőgazdasági gyakorlathoz.

Az akadémikus örömmel nyugtázta, hogy a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia ismét a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium hatáskörébe került. A téma fontosságát jelzi, hogy a közelmúltban kormányhatározattal alapították meg a Nemzeti Alkalmazkodási Központot. A központ feladata ugyanaz, mint amit – kisebb léptékben – az Agrárklíma projektben is célul tűztek ki maguk elé. Emellett biztatónak tartja, hogy az agrárklíma-kutatás eredményeit beillesztik majd az országos központ adatai közé.

A következő időszakban kifejezetten nyugodt körülmények között, négy éven át folytathatják a kutatást. Ezzel lehetővé válik, hogy elkerüljék a kutatókra nehezedő időkénszert, az elszigetelődést, illetve az elmélet és a gyakorlat elszakadását egymástól. A projekt nagy súlyt helyez a terepi mérésekre és a begyűjtött adatok hitelesítésére. Köszöntőjének végén elismert külföldi kutatók vendéglőadását ajánlotta a hallgatóság figyelmébe.

Dr. Andrew Gillespie előljáróban elmondta, hogy az egyesült államokbeli EPA küldetése az emberi egészség és a környezet védelme. Módszere a jogi szabályozás és a végrehajtás támogatá-

sa. A szabályozást tudományos kutatások eredményeire alapozzák. Döntéseik a kockázatelemzésen, a kockázat felmérésén és annak kezelésén alapulnak. Az EPA fontos szerepet tölt be az erdők klímaváltozás elleni védelmében is. A munkában együttműködnek az erdőgazdálkodás más szereplőivel, a kormányzattal, az állami erdők kezelőivel (ezek alkotják az USA erdeinek harmadát) és a magán-erdőgazdálkodókkal. Az Egyesült Államok Erdészeti Szolgálatának Nemzeti Klímaváltozási Programja az ország teljes erdőterületére kiterjed. Az előadó röviden áttekintette az Egyesült Államok erdeinek a klímaváltozásból származó gondjait. Változások figyelhetők meg a fafajok elterjedési te-

turizmust, a tápláléknövény hiányát és a klímaváltozást sorolta föl az előadó. A lepkék telelőhelyén a klíma nagyon száraz, a jelenlegi átlaghőmérséklet 18–20 °C, de a becslések szerint 2090 körül ez 25–28 °C-ra emelkedik. A telelőhely aszályindexe is folyamatosan romló tendenciát mutat. A kutatások szerint a terület izotermikus vonalai 2030-ra nagyobb tengerszint feletti magasságokba tolnak majd. Ennek következtében az azték jegenyefenyő élőhelyének drasztikus csökkenésével számolnak a kutatók az évszázad végére. A nagy kérdés, hogy meg tudják-e védeni és menteni ezeket az állományokat a jövőben. A királylepké élőhelyén már most jelentős erdőpusztulás figyelhető meg: tűlevélbarnulás és hullás, száradás és koronaelhalás. A közel-múltban ún. „támogatott vándorlás” tesztet indítottak, amelyben különböző magasságokban kialakított mesterséges telepítések területén figyelik meg a fafaj viselkedését. Erre kívánják alapozni a faállomány teljes áttelepítését. Az újulat árnyalását a *Lupinus elegans*-szal (Csillagfürt) végzik, amely 3–4 éves életciklus után elhal. A kutatási program rendkívül drága és csak reménykedni tud-

nak a sikerességben.

A külföldi vendégelőadókat követően Bakos István projektmenedzser ismertette a kutatást a konzorciumvezető Lajta-Hanság Zrt. képviselőjében. Mint kiemelte, a projekt egyedülálló abban a tekintetben, hogy a klímfüggő ágazatok rendszerszemléletű megközelítésére épül. Az egyes részterületek, a szántóföldi gazdálkodás, a rét- és gyepgazdálkodás, az erdőgazdálkodás és a vidékfejlesztés összefüggéseinek feltárása, rendszerben való tárgyalása újszerű, ilyen jellegű más vizsgálat nem ismert.

A nyitókonferencia további részében az Agrárklíma II. kutatási projekt kitűzött szakmai céljairól, feladatairól tartottak előadásokat az egyes részterületek kutatói, illetve az erdőgazdálkodói gyakorlat képviselői foglalmazták meg igényeiket és javaslatukat.

Nagy László, Zétényi Zoltán

Kép: Nagy László

ritében. A legtöbb fafaj esetében az élőhely területének csökkenése figyelhető meg és ezzel együtt erőteljes északi irányú elmozdulás. Ezzel párhuzamosan csökken a fajok száma és a diverzitás is. Mint előadásában elmondta, az erdők ellenálló képességének fokozása érdekében enyhíteni kell a hatásokat, ki kell alakítani az alkalmazkodó képességet és ügyelni kell a fenntartható gazdálkodásra is.

Cuaubtemoc Saenz-Romero, a mexikói Michoacán Erdészeti Kutató Intézet munkatársa egy, a klímaváltozás léptékét jól jelző indikátorfajt mutatott be. A pompás királylepké 3200 km-t repül Kanadából és az Egyesült Államokból Mexikóig, ahol az azték jegenyefenyő (*Abies religiosa*) erdőállományokban telel át. Az adataik alapján 1994–2014 között 95%-os népességszökkenést tapasztaltak a lepké faj esetében. A veszélyeztető tényezők között az erdőirtást, az öko-

Erdő- és vegetációtüzek Magyarországon

Átalakuló területi, időbeli jellemzők

Abonyi Anita¹, Debreceni Péter²,
Nagy Dániel³, Szabados-Molnár Dominika⁴

Talán szakmai körökben is kevésbé ismert tény, hogy az abiotikus erdő-károk közül országos szinten az erdőtüzek miatt keletkezik a legtöbb erdőfelújítási kötelezettség, több százmillió forintos anyagi és hatalmas természeti kárt okozva az erdőgazdálkodóknak és a társadalomnak egyaránt.

Bár hazánkban nem fordulnak elő a trópusi és boreális régiókkal összehasonlítható, nagy kiterjedésű kontrollálatlan vegetációtüzek, a tavaszi és nyári időszakban szinte napi rendszerességgel adnak hírt kisebb-nagyobb erdő- és vegetációtüzekről.

Az erdészeti hatóság és a katasztrófavédelem együttműködésében vezetett nyilvántartás alapján megállapítható, hogy a vegetációtüzek tűzveszélyes napokhoz viszonyított száma az elmúlt évtizedben folyamatosan nőtt. Ennek okai az éghajlati szélsőségekben, a kevesebb, de egyenlőtlenebb eloszlású csapadékban, valamint a hótakaró nélküli telek sorozatában keresendők. Az utóbbi évtizedben megnőtt a tűzveszélyes időszakok hossza, a „tűzszezon” sokszor már február közepén megkezdődik és még október végén is előfordulnak vegetációtüzek. Megváltoztak az erdőtüzek terjedési tulajdonságai is. Megnőtt a terjedési sebesség és a tűzintenzitás. Az utóbbi azt eredményezi, hogy a korábban felszíni tűzként terjedő erdőtüzek egyre többször a koronaszintet is elérik és passzív koronatüzeket okoznak. A korábbinál nagyobb kiterjedésű, gyorsabban terjedő erdőtüzek oltása nehezebb és veszélyesebb feladat. Növekszik az 50 hektár feletti nagy erdőtüzek aránya. Több, ezer hektár feletti erdőtűz is előfordult az elmúlt évtizedben, pedig ez a kiterjedés nem volt korábban jellemző.

Az erdőtüzeket nem lehet kategorikusan elválasztani a nem erdőterületen, ré-

Erdő- és vegetációtüzek Magyarországon				
Év	összes vegetációtűz (erdőtűzzel együtt)		erdőtűz	
	tűzesetek száma	összes leégett terület (ha)	tűzesetek száma	összes leégett terület (ha)**
2007	6691	21036	603	4636
2008	6639	17730	502	2404
2009	8658	40888	608	6463
2010	3120	7315	109	878
2011*	8682	25607	2021	8055
2012	16347	91735	2657	14115
2013	4602	8393	761	1955
2014	5783	25540	1042	4453

* 2011-től változott az adatgyűjtés módszere

** Erdőtűzben leégett összes vegetációval borított terület (erdő + fás terület + nem erdős vegetáció).

ten, nádasban, elbozotosodott, parlag területeken égő egyéb vegetációtüzekről (használgák a szabadtéri tüzek megnevezést is), hiszen a tüzek jelentős hányada ezeken a területen keletkezik, onnan terjed át az erdőre. Az erdei tüzek során nem csak a faállomány, hanem a teljes erdei életközösség veszélyeztetett. A tűz pusztítását követően – annak típusától és mértékétől függően – az erdei ökoszisztéma csak hosszú idő alatt képes megújulni.

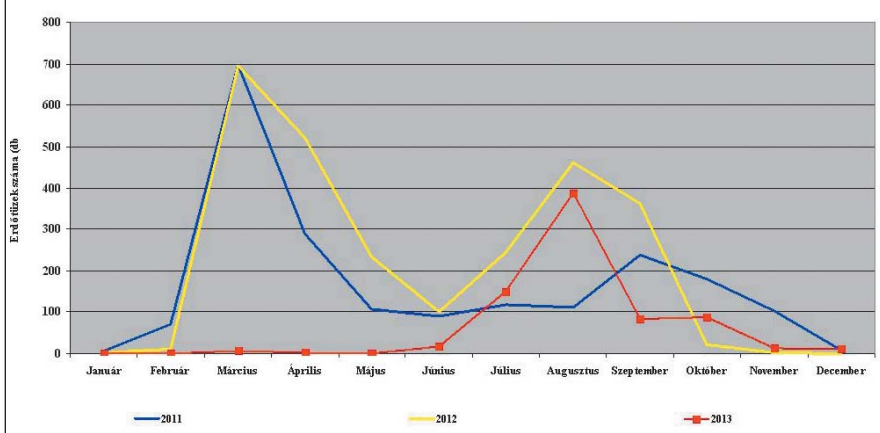
Az aszályos években a tűzesetek száma meghaladta a 8 ezret. A különösen aszályos 2012-ben pedig túllépte a 16 ezret, ami összességében 91 ezer hektár vegetációt érintett.

Az erdő- és vegetációtüzek időbeli és területi kiterjedésének összevetése azt mutatja, hogy az év folyamán két ki-

emelten tűzveszélyes időszakot különíthetünk el. Ebben a két kiemelten tűzveszélyes időszakban keletkezik a tüzek közel 70%-a.

Tűzveszélyességi szempontból kiemelten veszélyeztetett a februártól ápriliséig tartó sokszor csapadékmentes időszak. Hőmentes években már február végétől keletkeznek szabadtéri tüzek. Ilyenkor a vegetáció még nem zöldült ki, az előző évből azonban nagyobb mennyiségű elszáradt lágyszárú növényzet, illetve lomb található a területen. A vékony, néhány centiméter vastag növényi részek akár hideg, csapadékmentes időben is pár nap alatt (aszályos tavaszon akár néhány óra alatt is) kiszáradnak, és könnyen lángra lobbanhatnak.

Erdőtüzek száma havonta
2011 - 2013

NÉBIH Erdészeti Igazgatóság

¹ kommunikációs referens,

² főerdőfelügyelő,

³ igazgatóhelyettes, projektmenedzser,

⁴ projekt referens

Egyes országrészekben a kora tavaszi időszakban a tűz használata a mai napig a „hagyományos” gazdálkodás része. Az elszáradt növényi részek eltávolítására meggyújtott, és nem kellően felügyelt tűz könnyen áterjedhet a környező erdőkre is. A tavaszi tüzesetek döntő többsége gondatlanságból ered, figyelmen kívül hagyva az időjárási, domborzati és tűzterjedési körülményeket.

A tavaszi időszakban az úgynevezett felszíni tüzek a jellemzők, amikor az erdő talaján levő avar, egyéb elhalt növényi részek, illetve kisebb méretű cserjék kapnak lángra. Ezek a kedvezőtlenül száraz, szeles időjárásban áterjedhetnek a cserjeszintre, illetve lombos erdősítésekben és fiatalosokban a 2–4 méter magas fák koronaszintjére is. Így annak ellenére, hogy ebben az időszakban még nincs lomb a fákon, koronatűz is előfordulhat az erdősítésekben, és azokat részben vagy teljesen elpusztítva jelentős károkat okoz.

erdőtüzeket ábrázolja. Jól látható, hogy a tavaszi és nyári erdőtüzek térben is lehatárolhatók.

A tüzeket elsősorban

- az autóból, vonatból, bicikliről kidobott, eldobott cigarettacsikkok;
- a hanyagul ott hagyott tábornüzek;
- a gondatlanul végzett kiskerti- és tarlóégetések;
- a rosszul szervezett grillezés és bográcsózás;
- az erdőterületen rosszul kivitelezett vágástéri hulladékégetések okozzák.

Tekintettel arra, hogy a tüzek 99%-át az emberek okozzák, az erdőtűz és vegetációtűz elleni legjobb védekezés az odafigyelés.

A fokozott tűzveszélyes időszakok kialakulása a meteorológiai körülményektől, az erdőben található élő és holt biomassza szárazságától függ.

Fokozott tűzveszély esetén az erdészeti hatóság, valamint az erdőgazdál-

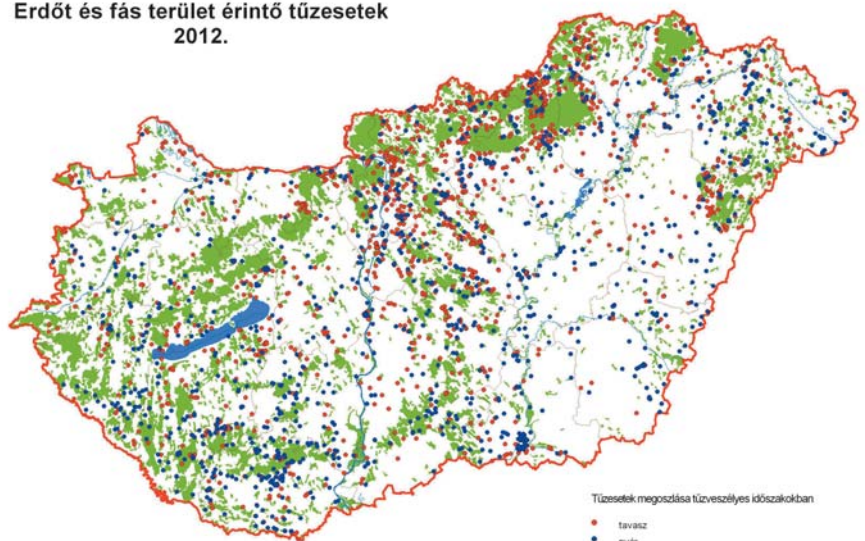
zás és az ehhez kapcsolódó tűzgyújtási tilalom az erdők és fásítások környezetére terjed ki, de a tűz keletkezése és terjedése ebben az időszakban minden növényzetet fokozottan veszélyeztet, így a tűzgyújtási tilalom idején sehol sem javasolt az égetés, tűzgyújtás.

A tűzgyújtási tilalomról szóló tájékoztatás, valamint a hatályban lévő tilalmakról szóló határozat(ok) és térkép a www.erdotuz.hu oldalon napi frissítéssel érhető el.

Hazai erdőtüzek jellemzői számokban:

- Átlagos leégett terület: 2–5 ha.
- Tűz mérete: 1 ha alatti 50–60%, 1–10 ha közötti 30%.
- A tűz oka gondatlanság, hanyagság, ritkán gyújtogatás.
- A tüzek 95%-a felszíni tűz.
- A tüzek közel 50%-a tavasszal, a kilombosodás előtt keletkezik.
- A tüzek döntő hányada mezőgazdasági tevékenységgel összefügg.
- Tűzgyújtási tilalom idején keletkezett a tüzek több, mint 50%-a az elmúlt években.
- Hétvégén és munkaszüneti napokon történik a tüzesetek 40%-a.
- Tüzesetek átlagos távolsága a lakott területektől: 1,5 km.
- A tavaszi tüzek ritkán érintenek egybefüggő erdőtümböket, a nyári tűzszezonban azonban gyakran alakulnak nagy intenzitással égő koronatüzek főként az alföldi fenyvesekben.
- A tüzek száma, a tűzveszélyes időszakok éven belüli térbeli és időbeli eloszlása erősen függ az időjárási és a gazdálkodási viszonyoktól, valamint a szociológiai helyzettől. Pl. a heves-borsodi dombságban kb. hatszor akkora a tűzzel érintett erdőterület mérete, mint amennyi a táj erdősültsége alapján várható!

Erdőt és fás terület érintő tüzesetek 2012.

Forrás: Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Erdészeti Igazgatóság (Erdőbiztonsági Információs Rendszer 2013.)

Tavaszi időszakban a nádasokban, tőzeges területeken gyakoriak az olyan felszíni tüzek, amelyek a talaj felső részét is begyújtják, jelentős füstképződéssel járnak, és napokra, hetekre elhúzódó oltási munkálatokat eredményezhetnek.

Az előbbieket ellenére hazánkban, a klimatikus viszonyok és a vegetáció összetétel miatt természetes úton alig keletkeznek az erdőtüzek, arányuk 1% alatti. A tüzek többsége emberi gondatlanság vagy szándékosság következménye.

A tavaszi tüzek 40–45%-a az észak-magyarországi régióban (Pest, Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád megyék) keletkezik. A térkép a 2012. évi

ködésért felelős miniszter a katasztrófavédelem egyetértésével tűzgyújtási tilalmat rendelhet el hatósági határozatban. Az utóbbit az erdészeti hatóság és a miniszter által vezetett minisztérium honlapján, valamint két országos napilapban, a közszolgálati televízióban és rádióban kell közölni. A tűzgyújtási tilalom a közzétételtől a visszavonásig él!

Tűzgyújtási tilalom idején tilos tüzet gyújtani az erdőterületeken, valamint a fásításokban és az ezekről mért 200 méteres körzetben lévő külterületi ingatlanokon. Ide kell érteni a felsorolt területeken található tűzrakó helyeket, a vasút és közút menti fásításokat, valamint a parlag és gaz égetését is. A jogi szabályo-

A hazai erdőtűzvédelem és megelőzés

Az erdőtűzek megelőzése az erdészeti hatóság és a katasztrófavédelem országos és megyei szervei, valamint az erdőgazdálkodók együttműködésében valósul meg. Az erdészeti hatóság feladatait érintő alrendszerek a NÉBIH által működtetett Erdőtűz Információs Rendszerben érhetők el.

FIRELIFE projekt: Csak a megelőzés segíthet!

FIRELIFE
Erdőtűz-megelőzési
Projekt

Az erdőtűzek elleni védekezésnek a tűzoltáshoz képest kevésbé látványos, de leghatékonyabb módja a megelőzés. A hatékony megelőzéshez az infrastrukturális fejlesztések mellett a megfelelő kommunikáció és oktatási programok is szükségesek, különösen olyan országokban, ahol a tüzek elsősorban emberi okokból keletkeznek.

Mivel az erdőtűzek csaknem a teljes lakosság életminőségét és életmódját befo-

lyásolhatják – természetjárókat, gazdálkodókat, közúton közlekedőket, tanyán és falvakban élőket, kerttulajdonosokat –, a NÉBIH Erdészeti Igazgatóság megpályázta és 2014-ben elnyerte az EU LIFE+ programjának támogatását erdőtűz-megelőzési kommunikációs és képzési programok végrehajtására, a lakosság informálására, szakemberek továbbképzésére.

Hazánk a LIFE program 1992-es indulása óta 48 támogatott pályázattal büszkélkedhet, azonban a három nagy témakörből az „Információ és kommunikáció” szekcióban most elsőként nyert el két program támogatást. Ezek közül az egyik nyertes az „Erdőtűz-megelőzési és képzési program Magyarországon” című FIRELIFE projekt, melynek segítségével 2014–2018 között szeretnénk erdőtűz-megelőzési kommunikációt és oktatásokat megvalósítani.

A NÉBIH Erdészeti Igazgatósága az elmúlt években az Erdőmérnöki Karral és a Miskolci Egyetem Szociológiai Intézetével közösen több vizsgálatot végzett a hazai vegetációtűz okainak elemzése és szocio-ökonómiai hátterének feltárása, a motivációk és az érintett célcsoportok azonosítása érdekében.

Külföldi tapasztalatok és hazai kutatások igazolják, hogy hatékony kommu-

nikációs kampányokkal az erdőtűzek jelentős része megelőzhető, korábban felderíthető. A FIRELIFE projekt keretében erdőlátogatók, dohányzó gépkocsivezetők, gazdálkodók, erdőgazdálkodók, óvodások, kisiskolások részére tájékoztató anyagok, erdőgazdálkodóknak kihelyezhető tájékoztató táblák, plakátok kerülnek összeállításra és sokszorosításra. Erdészeti, természetvédelmi és tűzvédelmi szakemberek, szociális munkások, tanyagondnokok, pedagógusok részére oktatási modulok készülnek, melyek alapján a program keretében számos oktatás, továbbképzés valósulhat meg 2018-ig. Emellett kiemelt célként az erdőtűz-megelőzéshez kapcsolódó célcsoportok specifikus kommunikációs programja valósul meg kommunikációs keretterv és éves akciótervek alapján.

Fotó: MTI/Archív

„Az Év erdésze 2015”

Az Országos Erdészeti Egyesület és a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt. 2015. június 24-25 között rendez meg az „Év erdésze 2015” szakmai versenyt, a Kaposvári Egyetemen, a Tókaji lőtérén és a terepi versenyszámok esetében, a Kaposvár környéki erdőkben.

A versenyre az erdőgazdálkodásban dolgozó (felsőfokú erdészeti képesítéssel nem rendelkező) erdőszaktikusok jelentkezhetnek. Nevezni a versenyre a www.vandorgyules.hu honlapon, a vándorgyűlésre való jelentkezéssel közös felületen lehet, kérjük, hogy a versenyre történő jelentkezéshez az Egyéni regisztrációs munkafelületet használják. A nevezések rögzítésére rendelkezésre álló időszak: 2015. április 1-30.

A nevezési díj: bruttó 36 000 Ft/fő, a kísérők részvételi díja: bruttó 15 000,- Ft/fő. A nevezési díjakat és a részvételi díjakat a www.vandorgyules.hu honlapon megadott bankszámlára és határidőig kérjük átutalni. Az utalási megbízáson kérjük feltüntetni: **Erdészverseny-2015**. Az átutalt összegről postafordultával megküldjük a számlát. A nevezés csak az átutalás beérkezése esetén érvényes. A nevezési díjat befizető versenyző jogosulttá válik a Vándorgyűlésen való térítésmentes részvételre. A Versenyszabályzat, a Versenykiírás, valamint a Részletes program letölthető a www.vandorgyules.hu honlapról. Esetleges további információ a vandorgyules@sefag.hu címen kérhető.

Barkóczi István sk
vezérigazgató
SEFAG Zrt.

Zambó Péter sk
elnök
OEE

Kitüntetett erdész kollégák

A Nemzeti Ünnepe és az Erdők Nemzetközi Napja alkalmából

Március 15. nemzeti ünnepe alkalmából Magyarország köztársasági elnöke, a miniszterelnök előterjesztésére, a Magyar Érdemrend közepkeresztje polgári tagozata kitüntést adományozta a vadgazdálkodás és a természetvédelem területén elért kiemelkedő, nemzetközileg is elismert egyetemi oktatói munkája, kutatási eredményei és publikációs tevékenysége elismeréseként

Prof. dr. Faragó Sándor okleveles erdőmérnök, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, a Nyugat-magyarországi Egyetem rektora részére.

Az Erdők Nemzetközi Napja alkalmából a Földművelésügyi Minisztériumban, március 23-án, **Fazekas Sándor** földművelésügyi miniszter és **Bitay Márton** állami földekért felelős államtitkár szakmai kitüntetések, illetve miniszteri elismerő okleveleket adott át erdész kollégáinknak, kiváló szakmai teljesítményükért.

Az Erdők Világnapja alkalmából Pro Silva Hungariae Díjat adományozott:

Bak Juliannának, az Északerdő Zrt. vezérigazgató-helyettesének, a napi erdőművelési munkák forrásigényének biztosítása, a természeti károk és a fenyőszáradás okozta következmények felszámolása érdekében végzett kiemelkedő tevékenysége elismeréseként;

Keresztes György Lászlónak, a Budapesti Erdőgazdaság Zrt. nyugalmazott vezérigazgató-helyettesének, a természetközeli erdőgazdálkodást szolgáló több évtizedes kiemelkedő munkája, a Pro Silva Közhasznú Egyesületben és az Erdészeti Egyesületben kifejtett tevékenysége elismeréseként;

Kovácsné Schulteisz Margitnak, a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt. vezérigazgató-helyettesének, az állami tulajdonú erdők fejlesztése területén hosszú időn át végzett kiemelkedő munkája, az erdőgazdálkodás és az erdészek munkájának népszerűsítése érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként;

Dr. Rédei Károly egyetemi tanárnak, a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Erdészeti Tudományos Intézete tudományos osztályvezetőjének, a magyar erdőgazdálkodás, különösen a fehér akác termesztésének fejlesztése érdekében kifejtett kiemelkedő szakmai

és tudományos munkája, az ültetvény-szerű termesztés hazai megvalósítása terén elért eredményei elismeréseként;

Ruff Jánosnak, az Ipoly Erdő Zrt. Királyréti Erdészete erdészvezetőjének, a természetszerű gazdaságos erdőkezelés megvalósítása területén végzett kiemelkedő munkája, az informatika és térinformatika eszközeinek felhasználásával történő fejlesztése érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként;

Timár György címzetes egyetemi docensnek, a Bakonyerdő Zrt. Farkasgyepűi Erdészete erdészeti igazgatójának, a természetes erdőfelújítási módszerek alkalmazása terén három és fél évtizeden keresztül végzett kiemelkedő munkája, az erdőmérnök képzés területén kifejtett tevékenysége elismeréseként.

Az Életfa Emlékplakett Ezüst fokozata kitüntetést adományozta: Papp Gyulának, a Bakonyerdő Zrt. nyugalmazott erdőművelési osztályve-

zetőjének, a balaton-felvidéki és a bakonyi erdők gyarapítása, minőségi nevelése terén hosszú időn át végzett kiemelkedő munkája elismeréseként.

Az Életfa Emlékplakett Bronz fokozata kitüntetést adományozta:

Bóna Józsefnek, a Mecsekerdő Zrt. Sásdi Erdészete nyugalmazott igazgatójának, erdőművelési és fakitermelési területen hosszú időn át végzett kiemelkedő munkája elismeréseként;

Hardi Lászlónak, a Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága nyugalmazott igazgatójának, a térség erdőgazdálkodása területén hosszú időn át végzett kiemelkedő munkája, hatósági tevékenysége elismeréseként;

Dr. Papp Tivadarnak, a Mecsekerdő Zrt. nyugalmazott vezérigazgató-helyettesének, a hazai erdők szolgálatában különböző munkakörökben végzett kiemelkedő munkája, erdőszegenerációk oktatása terén kifejtett tevékenysége elismeréseként;

Simsay Istvánnak, Mecsekerdő Zrt. nyugalmazott igazgatójának, az erdők

természetes felújítási módszereinek széleskörű alkalmazása, új szabványok bevezetése terén elért eredményei elismeréseként;

Dr. Tóth Aladárnak, a Mecsekerdő Zrt. nyugalmazott munkatársának, a baranyai erdészet történetének kutatása területén elért eredményeiért, amellyel elősegített az erdőszegenerációk közötti folytonosságot.

Az Erdők Világnapja alkalmából Miniszteri Elismerő Oklevelet adományozott:

Bényei Sándor Gábornak, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága osztályvezetőjének, az erdőgazdálkodás területén végzett két és fél évtizedes munkája, a természetvédelmi elvárásokkal való összehangolása terén végzett kiemelkedő tevékenysége elismeréseként;

Bódis Pálnak, a Földművelésügyi Minisztérium Állami Erdőgazdálkodási Osztálya erdészeti referensének, az ÚMVP jogcímeihez tartozó szakmai feladatok kiemelkedő színvonalú ellátása, valamint az Országos Erdő Tanács dön-

téseinek előkészítése érdekében végzett munkája elismeréseként;

Csiger Zsoltnak, az Északerdő Zrt. szakoktatójának, erdei iskolai programvezetőnek, az erdészeti szakképzés terén végzett kiemelkedő munkája, a „Ba-

goly-vár” erdei iskola magas színvonalú működtetése érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként;

Decsák Tamásnak, Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztálya erdészeti vidékfejlesztési referensének, a 2014–2020-as vidékfejlesztési támogatások új erdészeti jogcímeinek igénybevételéről szóló előadás-sorozat megszervezése területén végzett munkája elismeréseként;

Dienes Istvánnak, az Északerdő Zrt. kerületvezető erdészének, a Jósavatnai Erdészeti Igazgatóság területén végzett négy és fél évtizedes kiemelke-

dő szakmai munkája, emlékhelyek gondozása érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként;

Justin Istvánnak, a NEFAG Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt. nyugalmazott területvezető erdészének, négy és fél évtizeden át az erdőgazdálkodás területén végzett kiemelkedő munkája,

különösen a homoktalaj erdősítése érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként;

Káldi Lajos erdőtervezőnek, a Somogy Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága munkatársának, a természetközeli erdőgazdálkodás megvalósítását szolgáló két és fél évtizedes erdőtervezési munkája, hatóságai tevékenysége elismeréseként;

Kiss Tibornak, a Vas Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága hatósági igazgatóhelyettesének, az erdészeti igazgatásban, főként a nyilvántartási és térképészeti területen végzett több évtizedes munkája elismeréseként;

Matajszné Kása Erikának, az Északerdő Zrt. erdészeti igazgatójának, a Hernádvölgyi Erdészet területén hosszú időn át végzett munkája, az őshonos erdőállományok felújítása érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként;

Dr. Pántya Nórának, a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztálya jogi referensének, az erdő- és vadgazdálkodáshoz kapcsolódó monitoringprogramok, támogatási és vállalkozási szerződések, jogszabályok előkészítése során végzett munkája elismeréseként;

Solti György Gábor főerdőtervezőnek, a Nemzeti Élelmiszerlánc-bizton-

sági Hivatal Erdészeti Igazgatósága munkatársának, erdőrendezési, erdészeti igazgatási munkája, nemzetközi projektek megvalósítása, különösen az ESZIR program és az erdőleltározás kidolgozása során végzett kiemelkedő munkája elismeréseként;

Vetlényi Dávidnak, a Baár-Madas Református Gimnázium biológia tanárának, a biogeográfia és az ökológia értékeit hangsúlyozó tanári munkája, a természeti értékek védelmét, az erdők megőrzését szolgáló kiemelkedő tevékenysége elismeréseként.

Magyarország Kormánya a belügyminiszter előterjesztésére alapján életmentés során tanúsított hősiességének elismeréseként

„Életmentő Emlékérmét” adományozott

Csiha Imre erdőmérnöknek, a NAIK ERTI Püspökladányi Állomás igazgatójának, aki 2014. július 14-én egy, a fél- és fényserompóval is biztosított vasúti átjáró tilos jelzését figyelmen kívül hagyó, a serompót kikerülve a vasúti átjáróba hajtó férfi életét mentette meg, aki a síneken elesett. Saját élete és testi épsége kockáztatásával lehúzta a sínekről a magatehetetlen férfit, alig 4-5 másodperccel a nagy sebességgel haladó Rétköz IC érkezése előtt.

Az Országos Erdészeti Egyesület ezúton gratulál minden kitüntetett kollégának!

Forrás: kormany.hu, FM Sajtóiroda
Fotó: Dr. Csóka György, Nagy László, kormany.hu

Már benyújthatók az idei erdő-NATURA kérelmek!

Az idén is igényelhető a Natura-2000 erdőterületeken gazdálkodáshoz nyújtandó vissza nem térítendő kompenzációs támogatás.

A Natura erdők gazdálkodói egyszerűen beadható területalapú támogatásban részesülhetnek a felmerülő költségeik és jövedelemkiesésük ellentételezésére, a 41/2012. (IV. 27.) VM-rendelet alapján. A pályázatot csak elektronikusan, *május 15-ig* lehet beadni az ügyfélkapun keresztül az egységes kérelem részeként. A beadás előfeltétele a tulajdonolt vagy kezelt, az Országos Erdőállomány Adattárban Natura 2000 területként lehatárolt erdőterület, az eredményes erdőgazdálkodói nyilvántartásba vétel, az adott erdőrészletre vonatkozó, az erdészeti hatóság által jóváhagyott, vagy a pályázat beadását megelőzően megigényelt erdőterv.

Hogyan vehető igénybe a magánerdős Natura kompenzációs támogatás?

A Natura 2000 rendelet [275/2004. (X.8.)] értelmében a támogatás igénybevétele minden olyan magán-erdőgazdálkodó jogosult, aki rendelkezik az adott erdőrészletre vonatkozó jóváhagyott erdőtervvel (benyújtott erdőtervkérelmel), gazdasága teljes területén betartja a kölcsönös megfeleltetés előírásait, és megadott időn belül egy alkalommal részt vesz a Natura 2000 erdőterületen gazdálkodóknak szervezett képzések valamelyikén.

A legkisebb támogatható terület 1 hektár. A támogatás területalapon, egyszerűen, az egységes kérelmekkel együtt, vagyis minden év május 15-ig (!) igényelhető. Ugyanakkor ez az időpont majdnem 1 hónappal, június 9-ig meghosszabbítható, mivel addig befogadják az erre irányuló kérelmeket, igaz, hogy munkanaponként 1%-kal csökken a támogatási hányad. Az egységes kérelmet május 15-ig benyújtók május végéig szankciómentesen módosíthatják az abban foglalt adatokat. A támogatás mértéke az adott Natura erdőterület faállománya korától és fafájától függően 12-70 ezer Ft/ha/év (40-230 EUR/ha/év) az érintett erdők korának és fafajösszetételének függvényében. Kérjük, hogy mindenki terjessze ennek a lehetőségnek a

hírét, hiszen az itt felhasználható keret 2014–20 között meghaladja a 25 milliárd(!) forintot, ami rendkívül nagy összeg a magyar magán-erdőgazdálkodás újkori történetében!

Mi a teendő, ha erdő-Natura támogatást szeretne igénybe venni?

1. Ha meg akarja tudni, hogy van-e Natura 2000 besorolású erdőrészlete, akkor a községhatár és a helyrajzi szám ismeretében ellenőrizheti a következő linken a jogszabály mellékletében felsorolt helyrajzi számok listája alapján. http://natura.2000.hu/doc/14_2010_kvvm.pdf
2. Amennyiben van támogatható Natura 2000 besorolású erdőterülete, de még nem nyilvántartott erdőgazdálkodó (nem működő magánerdő), akkor ezt a bejelentést a területileg illetékes Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságánál minél előbb meg kell tennie előzetes telefonos időpontegyeztetéssel. Az Erdészeti Igazgatóságok országos listája az elérhetőségekkel itt található: <https://www.nebih.gov.hu/elérhetosegek>
3. Amennyiben van bejelentett erdőgazdálkodó az adott erdőre vonatkozóan, akkor szintén az illetékes erdészeti igazgatóság megkeresésével ellenőrizhetjük, hogy van-e az adott erdőrészletre vonatkozó, az erdészeti hatóság által jóváhagyott erdőterv. Ha nincs, akkor annak elkészítését haladéktalanul kérelmezni kell az erdőrészletre vonatkozóan az erdészeti hatóságtól (illetékes erdészeti igazgatóságtól), csak ezután nyújtható be támogatási kérelem.

Azoknak is érdemes hivatalosan megkezdeni területükön az erdőgazdálkodói nyilvántartásba vételt, akik az elhúzó adminisztráció miatt esetleg idén már nem tudják benyújtani kérelmüket, mert a támogatások lehívására a következő években is lehetőség nyílik.

A magyarországi erdők 43%-át kitevő magánerdők jelentős hányadát, közel 200 ezer hektárt jelöltek ki annak idején a Natura 2000 hálózatba, aminek működőképessége meghatározó, és

nagymértékben függ az elnyerhető támogatásoktól.

Kérjük a Natura 2000 erdők gazdálkodóit, hogy éljenek az idén is a lehetőséggel, nyújtsák be kérelmüket, vegyék igénybe a MEGOSZ, a Nemzeti Agrár-gazdasági Kamarai helyi tanácsadóinak segítségét és adják hírül ezt a rendkívül kedvező támogatási lehetőséget gazdálkodó társaiknak is!

Az erdő-Naturával kapcsolatos LIFE pályázat rövid ismertetése:

A Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége 2014-ben többedmagával sikeresen pályázott uniós forrásra egy LIFE kommunikációs pályázat keretében, a Natura 2000-es erdőterületek kezelésének, és az erre beadható pályázatok népszerűsítésére.

Az Országos Erdészeti Egyesülettel (OEE), a Pilisi Parkerdő Zrt.-vel, a Bükki, a Duna-Ipoly és Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósággal, közösen, a WWF Magyarország programvezetése mellett, sikeresen elnyerte a LIFEinFORESTS, azaz ÉLET az Erdőkben kommunikációs program forrásait. A pályázat célja „a Natura 2000 területen található, a kijeles alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve az azt fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása, az ehhez szükséges információk minden érdekeltbe történő eljuttatásával.”

A program megvalósításában a Natura 2000-es területeken érintett magán-erdőgazdálkodók, illetve tulajdonosok minél szélesebb körű tájékoztatását tűzte ki feladatául a MEGOSZ, többek között azért, hogy a pályázható, elnyerhető EU források a lehető legnagyobb mértékben kerüljenek az erdőt fenntartó tulajdonoshoz vagy gazdálkodóhoz, függetlenül attól, hogy az tagja a szövetségnek vagy sem. Felvállalva ezzel a ma még rendezetlen, gazdálkodó nélküli területek bevonását is. Sokan nem ismerik ugyanis azt a lehetőséget, hogy egyszerűen igénybevehető, területalapú uniós támogatás jár a Natura 2000-es magánerdők gazdálkodóinak, aminek mértéke fafajtól és az állomány korától függően elérheti a 70 ezer forintot hektáronként. A széles körű tájékoztatás érdekében a MEGOSZ a program keretében 2015–16-ban tájékoztató előadásokat szervez az országban 15 helyszínen, hogy minél nagyobb számban megszólítsa a támogatásra jogosultakat, és átadja az összes in-

formációt a sikeres erdőkezeléshez, és a pályázat beadásához. Ezekon a fórumokon a pályázat résztvevői a saját vállalt feladataikról is beszámolnak. Ismertetik az összegyűlt rendszerezett adatokat, kutatási eredményeket, meghívott előadók segítik az erdőkezelés feladatainak megismerését, a támogatási pályázat sikeres beadásának módját, feltételeit. Tájékoztatnak a betartandó kötelezettségekről, az elvégzendő feladatokról az éven-

kénti folyamatos támogatás elnyerése érdekében.

Az érintett erdőgazdálkodók területe szerinti LIFE rendezvény pontos idejéről és helyszínéről levélben küldünk tájékoztatást. Addig is a MEGOSZ e-mail címén (megosz@mail.datanet.hu), vagy honlapján (www.megosz.org) tájékozódhatnak. A részvételi szándékot, vagy információigényt a következő elérhetőségeken jelezhetik: levelezési cím: 1021

Budapest, Budakeszi út 91., telefon: 06-1-391-42-90; fax: 06-1-391-42-99

Célunk az erdőterületek természetességének megőrzése, és az ezt segítő, az országba érkező, az erdő és az erdőgazdálkodás minőségét javító támogatások teljes mértékű lehívása, kifizetése az erdőgazdálkodóknak, erdőtulajdonosoknak!

Duska József
MEGOSZ

MEGOSZ látogatás Kis Miklós Zsoltnál

Egyeztetés a Miniszterelnökség agrár-vidékfejlesztésért felelős államtitkáránál

A Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége megbeszéléseket kezdeményezett a magán-erdőgazdálkodás legfontosabb időszakú kérdéseinek megvitatására az illetékes döntéshozókkal, a szakma vezető tisztségviselőivel.

Elsőként 2015. március 25-én, Kis Miklós Zsolt vidékfejlesztési államtitkár kecskeméti irodájában került sor egyeztetésre. A megbeszélésen a MEGOSZ-t Luzsi József elnök és dr. Sárvári János ügyvezető elnök képviselték. A rendkívül eredményes, a gyakorlati tennivalókra összpontosító találkozón természetesen a 2015–2020 közötti Vidékfejlesztési Program és azon belül is az erdészeti intézkedések kerültek napirendre.

A MEGOSZ javasolta az erdészeti intézkedések minél gyorsabb megnyitását a Vidékfejlesztési Program elfogadását követően. Kifejtették: az lenne a legjobb, ha más országok (pl. Ausztria) mintájára valamennyi erdészeti jogcím folyamatosan pályázhatóvá válna. Az államtitkár jelezte, hogy erre nincs elegendő adminisztratív háttér, de azon lesznek, hogy a pályázatok ütemes kiírásával a rendelkezésre álló kereteket minél hamarabb, ha lehet, már 2018 táján leköthessék.

A MEGOSZ három egymással is összefüggő intézkedés előnyben részesítését javasolta. Ezek a következők:

Erdőtelepítés és fásítás, iparifa-ültetvények (21. cikk). Nagyon jó lenne, ha a 2015 őszi telepítési időszakra már megjelenhetne az ezzel kapcsolatos pályázat, lehetőleg június-július hónapban. Az iparifa-ültetvények jelentőségéről és az abban rejlő lehetőségekről rövid tájékoztatást adtunk.

Az erdőgazdálkodási technológiákra, valamint az erdei termékek feldolgozására, mobilizálására és értékesítésére irányuló beruházásokon belül (26. cikk) az Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek **(Fiatal erdők ápolása)**. Ezen intézkedés esetében egyetértés volt abban, hogy lehetővé kell tenni a saját munka elszámolását.

Az erdőtüzek, a természeti katasztrófák és a katasztrófaesemények által okozott **erdőkárok helyreállítása** (24. cikk) és **megelőzése** (23. cikk). Rendkívül fontos, hogy az esetlegesen bekövetkező abiotikus és biotikus károsítások megelőzésére, enyhítésére mihamarabb lehetőségük legyen a gazdálkodóknak.

A tárgyalás ezen szakaszához kapcsolódóan az államtitkár egyértelműen jelezte, hogy az erdészeti intézkedések pályázati kiírásait előkészítő munkacsoport tagjai közé a MEGOSZ-t is meghívják.

Az **Erdő-környezetvédelmi** intézkedés (34. cikk) kapcsán már most jeleztük az annak keretében megmaradó programok jelentős egyszerűsítési igényét a pályázat megfogalmazásakor.

Kértük továbbá, hogy az Agrár-Videkfejlesztési Államtitkárság időről időre adjon ki közleményeket az egyes erdészeti intézkedésekre vonatkozó, közeljövőben várható eseményekről, határidőkről, gyakorlati tudni- és tennivalókról, amelyet a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara és a MEGOSZ az érintett erdőgazdálkodói kör számára folyamatosan megküldene és gondoskodna a minél szélesebb körű tájékoztatásról.

Fontos lenne egy olyan kapcsolattartó személy, erdészeti referens kijelölése is, akitől hivatalos válaszokat kaphatnánk az erdőgazdálkodóktól beérkező kérdésekre, felvetésekre, hogy ezekről is naprakészen tájékoztathassuk nemcsak a kérdésfeltevőket, hanem az érintett gazdálkodók szélesebb körét is. Az államtitkár kedvező választ adott erre a felvetésünkre is.

Az egyre jobban teljesítő és megújuló vezetésű MVH jövőbeni működésével kapcsolatban jeleztük, hogy szeretnénk kérni a határozathozatalok, illetve kifizetések felgyorsítását, az ellenőrzések során a pályázók kiértékelését és lehetőséget a részvételükre, ahol ezt az uniós előírások nem tiltják. Rendkívül hasznos lenne, ha az MVH-nál egy valóban használható ügyféltájékoztatási rendszer (telefonos és elektronikus) üzemelne, amelyben az ügyfél regisztrációs száma és az MVH nyilvántartási szám, határozatszám megadásával a pályázó pontos információkat kapna kérelme jelenlegi helyzetéről, az elbírálásának várható időpontjáról, az ügymenet esetleges felgyorsítása érdekében teendő lépésekről.

Köszönjük az egyeztetés lehetőségét!

A további megbeszélésekről folyamatosan tájékoztatjuk a magánerdősöket.

Dr. Sárvári János, MEGOSZ
Fotó: **Hegedűs Márta**/MNO

**Hirdessen az
Erdészeti Lapokban!**

Bedő Albertre emlékeztek Ásotthalmon

Születésének 175. évfordulóját ünnepelték a szakiskolában

2015. március 20-án a Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola és Kollégium nevelőtestülete és diákjai az Erdők Nemzetközi Napjához kapcsolódóan az iskolát alapító Bedő Albert születésének 175. évfordulójára emlékeztek. A gyönyörű kora tavaszi napot egy ritka égi jelenség, részleges napfogyatkozás tette emlékezetesebbé.

A Himnusz elénekését követően *André-siné dr. Ambrus Ildikó* iskolaigazgató köszöntötte a megjelent vendégeket. Beszédét *Wass Albert* idézetével kezdte: „*A múlt szerves és elválaszthatatlan része a jelennek, a jelen pedig nem egyéb, mint a jövő kezdete.*” Hangsúlyozta, hogy egy iskolának minden körülmények között a múlt értékeit kell a jelenbe beépíteni és a jövőbe átvinni. Különösen igaz ez az erdészszakmában, ahol az elődök munkájának tisztelete nélkül nem lehet jövőt építeni. Beszédében röviden méltatta *Bedő Albert* kiemelkedő életútját, sokrétű munkásságát. Kiemelte, hogy az iskola dolgozóinak és tanulóinak kötelessége a *Bedő Albert* által létrehozott értékek megőrzése, és továbbadása az utódoknak. Gondolatait szintén *Wass Albert* soraival zárta: „*Nekünk már csak az a dolgunk, hogy bidat építsünk a múlt és a jövő között, és hogy ennek a bídának a pilléreibe beleépítsünk mindent, amit a múltból a jövőbe átvinni érdemes.*”

Az igazgató előadása után az intézmény fenntartója, a Földművelésügyi Minisztérium képviselőjében *Román István* agrárszakképzésért felelős helyettes államtitkár köszöntötte a nagy múltú intézményt. Az 1883-as alapítású iskola a történelmi és a mai Magyarország legősibb erdészeti középfokú szakoktatási intézménye. Az államtitkár méltatta az iskolaalapító *Bedő Albert* életművét, aki a 19. század végén korszerű, sőt, világszínvonalú magyar erdőgazdálkodást teremtett, és kulcsszerepet játszott a szakoktatás kiépítésében is. Emlékeztetett arra, hogy ma közös felelősségünk új tartalommal megtölteni *Bedő Albert* munkásságának szellemiségét – ez pedig a múlt értékeinek tisztelete alapján a legmodernebb erdőgazdálkodási tudás közvetítése. *Román István* kiemelt célként fogalmazta meg a kétkézi munka becsületének visszaszerzését. Napjainkban egy jó szakma többet

ér, mint öt-tíz évvel ezelőtt – jelentette ki. Megkezdődött a magyar agrárképzés teljes átalakítása. Az a cél, hogy dolgozni tudó és szerető, gyakorlatias tudással rendelkező fiatalok kerüljenek ki a szakképző iskolákból. A helyettes államtitkár elmondta, hogy a Földművelésügyi Minisztérium kezdeményezni fogja az OKJ finomhangolását. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara és az Országos Erdészeti Egyesület javaslatára technikai szinten szétválna az erdészeti és a vadgazdálkodási képzés. Köszöntőjében a következő gondolatokat szó szerint idézzük: „*Úgy érzem, figyelünk az Önök iskolájának teljesítményére, ezért is jöttünk el másfél éven belül másodszor is, hogy osztozzunk örömeikben, hiszen csupa jó birt hallunk*

Önök felől. Több mint egy éve az iskola épületegyrítése, az iskolában folyó szakképzés és Ásotthalom kiemelkedő erdőértékei bekerültek a Csongrád Megyei Értéktárba. Ez is nemzeti érték lett tebát. 2013-ban az iskola alapításának 130. évfordulójára emlékeztünk, és most egy még nagyobb jubileum, a névadó születésének 175. évfordulójára gyűltünk össze. Biztos vagyok abban, hogy ez a közösség olyan erős, hogy Bedő Albert születésének 200. évfordulóján is sokan lesznek itt. Kíváncsi vagyok, hogy akkor a most következő negyedszázadra legalább annyira büszkék lehessenek az utódok, mint amilyen jogos

büszkeséggel tekinthetnek most vissza az elmúlt évtizedekre! Örizzék büszkén hagyományait, azt az egyedi szakmai kultúrát, ami az eltelt évszázadok alatt az állandóságot jelentette a mulandóságban!” *Román István* megköszönte az állami erdőgazdaságoknak a képzések megszervezésében nyújtott támogatást.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek az iskola alapításában rendkívül fontos szerepe volt. Ezért az iskolaalapítás nemcsak az intézménynek, hanem az Országos Erdészeti Egyesületnek is kiemelkedően fontos eseménye. Az ünnepségen *Lomniczi Gergely*, az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára méltatta az iskolaalapító, *Bedő Albert* munkásságát. Köszöntőjében hangsúlyozta *Bedő Albert* országos főerdőmester elévülhetetlen érdemét az 1879. évi erdőtörvény megalkotásában. *Bedő* egyesületi és iskolaalapító tevékenységét a következőképpen foglalta össze: „*Bedő Albert az Országos Erdészeti Egyesületnek is emblematikus alakja, 1866-ban első titkára volt. Évtizedes munkájával, egész életművével olyan alapokat rakott le a bazai ágazatban, az egyesületünk életében, amire bőven lehetett építeni. Nem is akármit. ... Lehetett építeni egy olyan szakközösséget, szakiskolai bázist, amelynek ma egyik tagintézményében vagyunk. ...*” A szakmai oktatás jövőjének fontosságáról ezt mondta: „*Hízen az általunk, emberek által okozott környezeti változásokhoz úgy tud majd a természet alkalmazkodni, ha mi megfelelő szakértelemmel segítünk ebben. Itt van jelentősége annak a középfokú és alsófokú erdészeti szakképzésnek, aminek már hosszú hagyományai vannak. Ma azzal is kell foglalkozni, hogy megfelelő infrastruktúrával ellátott, magas szakmai színvonalon működő intézményekben történjenek ezek a képzések. Nagy örömünkre szolgál, hogy Bedő Albertre, erre az iskolateremtőre, a szó képletes és gyakorlati értelmében is iskolateremtő emberre pont egy ilyen intézményben emlékezzünk, ahol mindezek a feltételek rendelkezésre állnak és példaként szolgálhatnak a többi oktatási intézmény számára is.*”

Az OEE főtitkára után a térség országgyűlési képviselője, *B. Nagy László* szólalt fel. Az Erdők Nemzetközi Napjához kapcsolódóan az erdők szerepét hangsúlyozta. Kiemelte, hogy a szakszerű erdőgazdálkodást felelős, magas szakmai szinten, a jövőt szem előtt tartó

szakemberekre nagy szükség van. Ehhez olyan iskolák kellenek, mint a Bedő Albert által alapított ásatthalmi Erdészeti Szakképző Iskola.

Ásatthalom nagyközség polgármestere, *Toroczka László* hangsúlyozta, hogy a település egyik kiemelkedő intézménye a Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola, ahol magas színvonalú munkát végeznek az intézmény dolgozói, tanulói. A településnek rendkívül fontos ez az intézmény, hiszen országos eredményei, elismertsége nemcsak az intézmény hírnevét öregbítik, hanem a települését is.

Bedő Albert szülőföldjét, Sepsikőröspatak-Kálnokot *Kisgyörgy Sándor* polgármester, *Karácsony László* alpolgármester és *Kisgyörgy Zoltán* újságíró képviselték. Kisgyörgy Sándor az anyaországi és a székelyföldi erdészek összefogásáról beszélt. Az összefogás részét képezi Bedő Albert emlékének ápolása, a tervezett Bedő-emlékház megépítése, és az

Erdélybe, Kálnokra tervezett egyesületi vándorgyűlés megszervezése.

A köszöntők után az igazgatónő vetített képes előadásában mutatta be Bedő Albert iskolaalapítói munkáját, felidézve az 1879. évi erdőtörvény előírását a szakképzett erdőőri személyzettel kapcsolatban. A törvény hatására négy erdőőri szakiskola jött létre a történelmi Magyarországon. 1883-ban Szeged-Királyhalom (ma Ásatthalom), 1885-ben Temesvár-Vadászerdőn, 1886-ban Liptóújváron, 1893-ban pedig Görgényszentimrén. Előadásában kitért arra is, hogy hogyan ápolja az iskola napjainkban Bedő Albert emlékét.

Ezt követően a *Katona Márta* tanárnő által összeállított és az iskola diákjai közreműködésével előadott műsort tekintették meg a jelenlévők, amely felejtetlenné tette az ünnepséget. A műsor Bedő Albert kiemelkedő tevékenységét, ennek lényeges állomásait mutatta be. A megható, lélekemelő előadást

óriási vastaps követte. Vendégeink szerint a diákok előadása bármely színpadon megállná a helyét.

Az erdészhimnusz elénekését követően a közel 150 fős ünneplő közönség az iskola főépületébe vonult, ahol ünnepi köszöntőt mondott Kisgyörgy Zoltán, a Háromszék című napilap újságírója. Utána a 2002-ben felavatott Bedő-szobor koszorúzására került sor. Bedő Albert emléke előtt a székely himnusz elénekelésével tisztelegtek az ünneplők.

Az Ásatthalmi Bedő Albert Alapítvány Andrási Pál szerkesztésében erre az alkalomra jelentette meg a *Bedő Albert, az erdész szakmánk kiemelkedő alakja* című könyvet. A jeles nap emlékéül ennek egy-egy kötetét kapták ajándékba a búcsúzó vendégek.

Szöveg és kép: **Andrási Pál**
tanulmányi erdő vezető,
Bedő Albert Erdészeti Szakképző
Iskola és Kollégium

BEDŐ ALBERTRŐL SOKSZÍNŰEN

Az ásatthalmi Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola és Kollégium mellett működő Ásatthalmi Bedő Albert Alapítvány egy rendkívül szép, tartalmas és sok új információt, különleges képanyagokat tartalmazó kiadvánnyal gazdagította az erdészeti könyvkiadást Bedő Albert születésének 175. évfordulójára.

A mintegy 130 oldalas kötet szerkesztője *Andrási Pál*. Külön öröm számunkra, hogy a könyv borítóján a Bedő Albertről az egyesületi könyvtárunkban megtalálható olajfestmény szerepel. Ez a festmény akkor került az általános érdeklődés középpontjába, amikor egykori egyesületi székházunk erdész dísztermét díszítette és így módon az ott tartott minisztériumi rendezvények, sajtótájékoztatók, és az azokról készült tudósítások visszatérő szereplőjévé vált.

A kiadvány túlnyomórészt színes fotókkal illusztrált, ellentétben az eddig Bedő Alberttel kapcsolatban megjelent tanulmánykötetekkel.

Az előszót követően a szerzők négy fejezetben mutatják be Bedő Albert munkásságát, valamint emlékének ápolását. Az első fejezet Andrási Pál és *Andrásiné dr. Ambrus Ildikó* munkája. A Bedő Albert élete és munkássága tanulmány egyben az Egyesületünk nevében a Magyar Örökség-díjra felterjesztett Bedő Albert életmű anyaga is.

2014. október 25-én a Kovászna megyei Árkoson rendezett konferenciát az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) Erdészeti Szakosztálya és az Országos Erdészeti Egyesület Erdélyi Helyi Csoportja „175 éve született

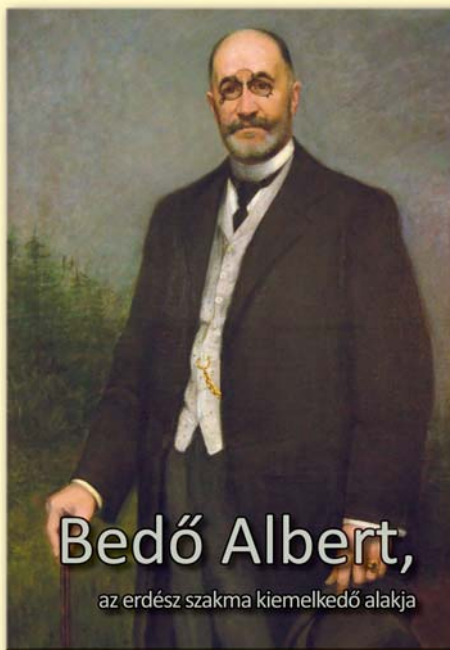
Bedő Albert, a székely erdész” címmel. A konferencián elhangzott előadásokat a második fejezet tartalmazza. *Dr. Király Pál* az árkosi konferenciát és az azt követő kálnoki ünnepséget méltatja, majd Bedő Albert szerepvállalását ismerteti az Országos Erdészeti Egyesület 1866. évi megalakulásában. Bedő Albertnek az Országos Erdészeti Egyesülethez ezer szálal kötődő szakmai munkásságáról *Lomniczi Gergely*, az OEE főtítkárának tolmácsolásában olvashatunk. *Dr. Oroszi Sándor* Bedő Albertet, az erdészt és politikust mutatja be, míg *Andrásiné dr. Ambrus Ildikó* Bedő Alberttel, az iskolaalapítóval és ezen a téren kifejtett tevékenységével ismerteti meg minket. Nagy erdész elődünk tudományos pályafutásáról *dr. Borovics Attila* tudósít, míg *Kisgyörgy Zoltán* geológus mérnök, háromszéki újságíró és helytörténész ad átfogó képet Bedő szülőföldjéről, szűkebb pátriájáról. A fejezetet *Andrásiné dr. Ambrus Ildikó* Bedő Albert sírjánál elmondott megemlékezése zárja.

A harmadik fejezetben Bedő Albert ismeretlen arcát mutatják be a szerzők. *Andrásiné Pál* Bedő Albert kolozsvári egyetemi díszdoktori elismeréséről, *Kisfaludy Júlia* pedig Bedő Albertről, az evezősről, a Nemzeti Hajós Egylet egykori elnökéről ad hézagpótló ismereteket.

Az utolsó fejezet a Bedő Albert emlékének ápolása címet viseli és többek között ennek keretében ismerkedhetünk meg a róla elnevezett emlékérem történetével is.

A kiváló minőségben megjelent könyvet az ásatthalmi Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola és az Országos Erdészeti Egyesület támogatta.

Dr. Sárvári János

Ez is szakma, csak kicsit másképpen!

Lassan már az erdei forrásokból is tájfutás folyik, mondhatják az Erdészeti Lapok olvasói. Talán nincs hasznosabb egyesületi, vagy szakmai téma, ami írásra késztetné a tollforgatókat? Bizton akadna ilyen is, de a soron következő nemzetközi erdészesemény mindenképpen figyelmet érdemel.

Mi értelme van annak, hogy az OEE, a Mecsekerdő Zrt. és a Tájfutásért Pécs Alapítvány összefog egy nemzetközi erdész sportesemény megrendezésében? Mi lehet az oka, hogy az OEE tagok egy kicsi, erdészszemmel lényegtelennek ítéltető csoportja ismét hallatja a hangját? Mi értelme van annak, hogy a Mecsek vadonjának és Pécs város zegzugos utcáinak csendjét futó lábak trappolása veri majd fel? Mi a titka, hogy 1969 óta, tehát már 46 éve folyamatos az erdész-sportmozgalom? Mi mozgatja ezt az egész ügyet és mi hoz évente össze több mint ezer erdészt Európa 20–30 országából?

A szakmai kiállítások és vásárok mellett a legtöbb érdeklődőt vonzó téli (EFNS) és nyári (EFOL) erdész sportesemények mozgatórugóját két felhúzó kulcs feszíti. Az egyik az a felismerés, hogy szakmailag csak úgy lehet befolyásolni és kiszolgálni az erdőben zajló eseményeket, ha azok hátterével, lényegével mi magunk is tisztában vagyunk, részvevőit ismerjük és lehetőség szerint tagjai vagyunk közösségüknek. A másik a megismerni vágyás, no meg a sport szeretete. Ezt a két kulcsot tartja most a kezében a magyar erdészársadalom és tőlünk függ, hogy mekkorát tudunk velük tekerni a nemzetközi erdészmozgalom rugóján.

22 év alatt most adunk otthont negyedszer nagyszabású nemzetközi erdész sport- és szakmai eseménynek. 1993-ban a galyatetői EFNS, 1998-ban és 2004-ben a bugaci és szilvásvárad EFOL keretében eddig összesen mintegy 1200 erdész jött el hozzánk egy-egy hétre. A versenypályákon kívül megismerhették a Mátra, a Bükk, a Kiskunság erdeit és erdészeti feladatait, a vonzáskörzetben lévő kulturális látnivalókat és nem utolsósorban – jó erdész szokásnak megfelelően – az enni- és innivalókat is. Barátságok kötődtek, amikből több esetben szakmai és üzleti kapcsolatok is fejlődtek. Diákok jutottak el külföldre, tanulmányutak hoztak-vittek szakembereket országok között. Tagjai lettünk egy nemzetközi hálózatnak, ami élő kapcsolatot teremt szakmai csoportok és emberek között, és ami megkönnyíti a nemzetközi tájékozódást és munkát is. Egy baráti telefonhívással sokkal hatékonyabban elintézhető a dolgok, mint miniszterek által aláírt hivatalos levelekkel.

Ez tehát a lényeg. A tanulás, a baráti, a szakmai és az üzleti kapcsolatok. A versenyzési lehetőség pedig az a mágnes, ami a hasonló érdeklődésű kollégákat egybetereli.

Az eddigieknek megfelelően idén is 350–400 erdész és erdészethez köthető szakma képviselője jön hozzánk Európából. A hagyományos résztvevők mellett várhatók új kollégák is, remélhetőleg minél több középiskolás és egyetemi hallgató. Meghívók mentek olyan országokba és szervezeteknek is, ahonnan eddig még senki nem vett részt ezen a találkozón. Reméljük, hogy bővülni fog az európai erdész tájfunók tábora.

22. Európai Erdészeti Tájfutó Bajnokság (EFOL) 2015 – Pécs-Orfű, Mecsek

A Mecsekerdő Zrt. az Országos Erdészeti Egyesülettel és a Tájfutásért Pécs Alapítvánnyal közösen rendezi meg 2015. augusztus 10-15. között a 22. Európai Erdészeti Tájfutó Bajnokságot (EFOL) Orfűn.

Várják:

- az erdészeti, faipari és természetvédelmi szervezetek,
- az e szakmák oktatási és kutatási intézményeinek alkalmazottjai, nyugdíjasai,
- az alvállalkozói kapcsolatban lévők,
- az erdőtulajdonnal rendelkezők,
- az erdész végzettséggel rendelkezők,
- az előbbieken felsoroltak családtagjai,
- az Országos Erdészeti Egyesület tagjainak jelentkezését.

A versenyen a sprint, a normál táv és a váltó mellett nyílt kategóriát is hirdetnek, ahová alapvető tájékozódási ismeretekkel rendelkezők jelentkezését várják, minden más megkötöttség nélkül.

A programban erdész szakmai fórum és szakmai kirándulások is szerepelnek.

Nevezési határidő: 2015. május 31.

Részletek a <http://www.efol.eu/2015> és <http://www.mecsekerdo.hu/efol-2015> weboldalakon érhetők el.

Szeretnénk részvételre buzdítani azokat, akik érdeklődnek a verseny és a gazdag szakmai program iránt, de félnek az ismeretlentől, a tájékozódás rejtelmeitől. A tájfutásban való jártasság hiánya nem jelenthet akadályt. A kezdőknek is lesz pálya, amit minimális tájékozódási tudással teljesíteni lehet. És pont ezek a bátor friss erők fogják a verseny végén a leglelkesebben elemezni a térképet és megvitatni, hogy mi is történt a rengetegben, amíg ke-resték a pontokat. A térképet minden erdész ismeri és használja. Az Erdészeti Lapok márciusi számában közölt cikk is segít az alapok elsajátításában. De ezeket a kezdőknek való pályákat gyerekek, erdész feleségek, bárki nagy biztonsággal teljesíteni tudja futva vagy gyalogolva. Határozottan állíthatjuk, hogy a verseny élmény lesz számukra és sokan közülük csatlakozni fognak a tájfutó erdészek táborához.

Várjuk azokat a kollégákat is, akiknek hajdanán volt már kötődésük a tájékozódási sportokhoz. Vegyék elő rég nem használt tájolójukat, ugyanúgy fogja mutatni az északi irányt, mint hajdanán. Ismét találkozhatnak régi barát-

Forrás: Cz. Zentai – Nógrádsport

taikkal, ismerőseikkel és ismét érezhetik az előttük álló ismeretlen pálya miatti versenyzigalmat.

Várunk nem erdészeket is, olyan tájfutókat, akik csak a versenyért, a kitűnő terepekért szeretnének eljönni. Nekik külön, úgynevezett vendégversenyt szervezünk.

A majd egyhetes esemény nem csak a sportról szól. Szakmai fórum, szakmai ki-rándulások és egy bankett is színesíti a programot. Nem beszélve a Pécs, Orfű és környéke kínálja számos turisztikai lehetőségről.

Bízunk benne, hogy a 2015. évi Európai Erdészeti Tájfutó Verseny sikeres lesz.

Ezen dolgozik a szervezők lelkes kis csapata. Kérjük a kollégákat, hogy szenteljenek pár percet a Mecsekerdő Zrt. honlapjának (<http://www.mecsekerdo.hu/efol-2015>), ahol részletes tájékoztatást kaphatnak az eseményről, a részvétel feltételeiről.

Reméljük, hogy részvételükkel minél többen értékelik majd lelkesedésünket és munkánkat.

Gerely Ferenc
és a 2015. évi 22. EFOL rendezői

Szakértelem – Erkölc – Összetartozás

Országos Erdészeti Egyesület

Adószámunk: 19815905-2-41

Kedves Olvasónk!

- Ha fontos számodra az Erdészeti Lapok megjelenése;
- Ha fontos a Vándorgyűlés, az erdészbarátság;
- Ha fontos az erdőkért végzett szakmai munka és még számos kiemelt ügy az érdekeink képviselésében:

akkor kérjük, adód 1%-ának felajánlásával támogasd Egyesületünket!

A fel nem ajánlott 1% számunkra egy elvesztett lehetőség.

Reméljük, támogatásra méltónak találod a munkánkat!

Felajánlásodat, támogatásodat hálásan köszönjük!

Az év madara a búbos banka

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 1979-ben indította Az év madara programot. Az elmúlt évben az MME honlapján lehetett szavazni az idei év madarára, amely 1989 és 1990 után ismét a búbos banka lett.

Madarunk méretesebb rigó nagyságú, de laza tollazata, hosszabb szárnyai és farka miatt nagyobbak néz ki. A felnőtt madár feje, nyaka és háta halvány rozsdabarna. Legyezőszerűen szétárható (felmereszthető) tollbóbitája is hasonló színű, de az egyes tollak hegye fekete. Pihenés közben szárnyát és vállát fekete és krémfehér sávok keresztezik. Fekete farkotollazatát fehér szalag díszíti. Hosszú, vékony, ívesen lefelé hajló csőre fekete. A hím és tojó hasonló színezetű, míg a fiatal madarak színei tompábbak. Hullámvonalú röpte lepkeszerű, többnyire alacsonyan a föld felett repül. Szárnycsapása lassú, röptében jól látszik lekerekített szárnyának fekete-fehér sávozása.

Euráziában honos, hazánkban elterjedt, elég gyakori fészkelő faj. Az Alföldön nagyobb az állománysűrűsége, mint a Dunántúlon vagy az ország északi részén. Hajdan a Duna-Tisza közén volt a leggyakoribb, itt az 1990-es évektől állománya rendkívül lecsökkent. Ezt a szakemberek a költési időben tapasztalható hosszabb, igen hideg periódusokkal magyarázzák, amikor az utódok jelentős része éhen pusztult. Legjellemzőbb élőhelyei a tisztásokkal tarkított erdők, ligetes tájak. Leginkább a legelőkkal, és egyéb nyílt területekkel határos, öreg fákban bővelkedő lomberdőket kedveli. A zárt erdőket kerüli. Jellegzetes, messzire elhallatszó „up-up-up” hangját kizárólag költési időben hallatja. Tudományos nevét (*Upupa epops*) is jellegzetes hangjáról kapta.

A hímek március végén, április elején érkeznek meg, a tojók valamivel később. Ezt követően a hímek a revír határát sajátos repüléssel jelzik fajtársaiknak. Ebben az időszakban szinte egész nap hallatja jellegzetes hangját, amelyet június végéig hallhatunk. Költőhelyének kiválasztásában nem válogatós. Odúköltő, elfoglalhatja a harkályok által készített faodút, öreg fák korhadt üregeit, mesterséges fészkekodút egyaránt. Költ sziklarepedésekben, kőfalak üregeiben, épületek zugaiban, ólak padlásán, romok között, kőrakásokban, löszfalak üregeiben, földi lyukakban. A tojások többnyire a csupasz aljzatra kerülnek. A párba állást követően hamarosan megjelennek az első tojások. 5-8 világoszöld vagy szürkésárga, ellipszoid alakú tojásból álló fészkelja április végén, május elején teljes. A kotlási idő 16-19 nap. Csak a tojó kotlik, közben a hím ellátja táplálékkal. A tojó már az első tojások lerakása után kotlani kezd, emiatt a fiókák nem egyszerre kelnek ki. A kikelő fiókákat ritkán nőtt, hosszú, szürkésfehér pehelytollazat borítja. Kelés

után a hím az első időben a fiókáknak is hordja a táplálékot. Később mindkét szülő etet. Etetéskor a fiókák az énekesmadarak utódaihoz hasonlóan tátognak. Közel négy hétig maradnak a fészkekben. A nagyobb fiókák célbízatosan lövellik ki a bejárat nyíláson keresztül a folyékony ürüléküket, miközben testük hátsó részét felemelik, farkukat pedig a hátukra csapják. Ha az odú nyílása kedvezőtlen fekvésű, az ürülék nem mindig jut ki a szabadba, és ettől a fészkek egyre jobban bűzleni kezd. A fiókák és a kotló tojó fartőmirigyei bűzös váladékot termelnek. Ezzel az odúba hatoló ragadozókat, egyéb nemkívánatos behatolókat fogadják, kiválóan célozva. Népies neveinek egy része is erre utal, így a bűdös banka vagy a fostos bugybóka. A fiókák kirepülése után a család még rövid ideig együtt marad, majd a fiatalok teljesen önállóvá válnak.

Állati eredetű táplálékát rendszerint nyílt helyeken, a földön lépegetve keresgéli. Minden talajon mozgó bogarat, hernyót felszed. Tápláléka között szerepel hangya, tücsök, sáska, szöcske és kisebb csiga egyaránt. Enyhén hajlított, vékony csőre tele van érzékeny idegsejtekkel, ezért a talaj felső rétegében is könnyen kitapogatja a táplálékát. Gyakran fog földigilisztát, cserebogárpajort, hangyalesőlvárt, drótférget és lóbogarat. A legelőkön a marhalepény alól összeszedi a ganéjtúró bogarakat és a különböző férgeket. *Vertse Albert* szerint elfogyasztja a gyapjaslepke szőrös hernyóját, de még a burgonyabogarat is. Alkalmanként kisebb gyíkokat és békákat is fogyaszt. Ritkábban a talajfelszín közelében repülő rovarokat, így cserebogarakat is képes fel-felugorva elkapni. A nagyobb méretű zsákmányát a talajhoz verdesi, és csak azután fogyasztja el. A fiókákat a szülők szintén rovarokkal etetik.

Egy vizsgálat szerint a fiókáknak hordott táplálékuk csaknem a fele a vetési bagolylepke hernyóiból, bábjaiból, hangyaleső-lárvákból, és egyéb bogárlárvákból állt. Ezek mellett gyakran ettették a szülők a fiókákat egyéb hernyóval, szöcskével és sáskákkal.

Vonuló faj, amely a telet Afrika trópusi területein tölti. Nyár végén, augusztusban egyesével vagy kis csoportban indul teletőhelyére. A hazai madarak a Balkánon, vagy Olaszországon keresztül, a földközi-tengeri szigetek érintésével jutnak Afrikába. A Szaharát mindkét vonulási szezonban széles fronton szelik át. Magyarországon gyűrűzött egyedei Görögországban, Krétán, Olaszország déli részén és Máltán kerültek kézre.

Hazai állományát 10–17 000 párra becsülik a szakemberek. Állománya egész Európában lassan csökken, egyebek közt a teletőhelyén, Afrikában is terjedő nagyüzemi mezőgazdálkodás és az intenzív vegyszerhasználat miatt.

Andrési Pál

okl. erdőmérnök

Fotó: **Dr. Molnár Gyula**

Átadták az erdészeti erdei iskolák minősítését

Erdők Nemzetközi Napja a Budakeszi Vadasparkban

Ünnepélyes keretek között vették át minősítő okleveleiket az Erdészeti Erdei Iskolák március 21-én, az Erdők Nemzetközi Napján, a Budakeszi Vadasparkban. Az állami és magán-erdőgazdálkodók erdőpedagógia intézményeinek szakemberei a világnap alkalmából méltó környezetben gyűlhettek össze, hogy eddigi oktatási, nevelési munkájuk gyümölcsét írásba foglalva is kézbe vehessék.

Az eseményen számos hazai általános iskola pedagógusa és kisdíákja is jelen volt. Az OEE és a Budakeszi Vadaspark vendégeként az ünnepség utáni nyílt napon, szabadtéri kiállításszerűen bemutatkozó erdészeti erdei iskola standoknál ismerkedhettek meg a minősített oktatóbázisok által kínált helyszínekkel, programokkal, szolgáltatásokkal.

Az ENSZ az erdők jelentőségére és értékeire hívja fel a figyelmet azzal, hogy március 21-ét az Erdők Nemzetközi Napjává nyilvánította. Ez a jeles nap lehetőséget teremt a magyar erdők mint nemzeti érték széles körű megismertetésére és a klímaváltozással kapcsolatos szerepük bemutatására. Ennek egyik fontos területe a környezeti nevelés, amelyben élenjáró szerepet töltenek be az erdei iskolák.

2014-ben az erdészeti erdei iskolák minősítési eljárásában 24 intézmény adta be kérelmét az Országos Erdészeti Egyesülethez, amelyeket egy, többek között a Földművelésügyi Minisztérium szakembereinek részvételével megalakult Minősítő Bizottság bíralt el.

Az ünnepség résztvevőit *Lomniczi Gergely*, az OEE főtitkára köszöntötte, majd *Ugron Ákos Gábor*, az állami földekért felelős helyettes államtitkár mondott megnyitó beszédet és adta át az okleveleket az erdészeti erdei iskolák képviselőinek. Köszöntőjében utalt a klímaváltozás fajsúlyos problémájára, annak az erdőket mint az egyik legösszetettebb élő rendszert befolyásoló hatásaira. A változások már a mindennapjainkban is tapasztalhatók, hangsúlyozta. A kapcsolódó tényszerű ismeretek átadásában az erdei iskoláknak ezért is kulcsfontosságú szerepe van. Emiatt is lényeges a minőségi és minősített oktatás és nevelés, melyben élen járnak az erdészeti erdei iskolák és az azokat működtető szakemberek.

Az államtitkár után *Zambó Péter*, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke és a Pilisi Parkerdő Zrt. vezérigazgatója szolt a megjelentekhez. Kettős hivatalos szerepe mellett, olyan édesapaként is köszöntötte a résztvevőket, akinek a gyermekei egykor szintén erdei iskolásokként járták a hazai erdőket.

Az elnök röviden bemutatta az Egyesületen belül 1996 óta szervezett keretek között futó erdei iskola programot. Kiemelte, hogy az állami és magán-erdőgazdálkodók által működtetett intézményhálózat a legjobban felszerelt és legmegbízhatóbb színvonalú pedagógia programmal rendelkező csoport. Ennek az eredménynek az elérésében az oktatási munkát végző kolléganők és kollégák mindennapi erőfeszítései elengedhetetlenek feltételek.

Az erdészeti erdei iskolák évente 50 ezer gyereket fogadnak erdőpedagógiai programjaikon, és közülük kerül ki az

ország legrégebbi, 1982-ben alapított erdei iskolája is, az alapító nevét viselő *Madas László* Erdészeti Erdei Iskola a visegrádi Mogyoró-hegyen. Az elnök örömet fejezte ki, hogy a hálózat folyamatosan bővül, legutóbb a Vértesi Erdő Zrt. Pusztavámi Erdészeti Erdei Iskoláját avatták fel. Az Egyesület az év folyamán többször is rá szeretné irányítani a figyelmet az erdészeti erdei iskolákra, többek között ez lesz a tematikája a 2015. szeptember 28. és október 4. között rendezendő XIX. Erdők Hete programsorozatnak.

Szabó Péter, a Budakeszi Vadaspark igazgatója az ünnepség helyszínét, az erdei iskolákat, az erdészeti egyesületet és annak erdei iskola szakosztályát összekötő erdőről beszélt, melynek megismertetése közös céljuk. A vadasparkot 35 éve

alapították és 145 000 látogató keresi fel évente, ez is jelzi, hogy a főváros közelsége mellett az erdők után is fokozott az érdeklődés. Reményét fejezte ki, hogy a nyílt nap hagyománnyá válik és a következő években ismét a vadasparkban köszöntheti az erdészeti erdei iskolákat az Erdők Nemzetközi Napján.

Puskás Lajos, az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztályának elnöke az erdész és a pedagógus hivatás közös vonásaira emlékeztetett. Mindkét szakma képviselői hosszú távon gondolkodva a jövő generációját nevelik, munkájuk igazi értékét pedig az utókor ítéli meg. Építkeznek és a cselekvéseik során kevés visszajelzés érkezik, de hinni kell benne, hogy amit tesznek, azt jól teszik. E szempontok mellett közösek a szándékaik és a törekvéseik.

Az erdő kiváló közeg ahhoz, hogy a gyermekeinket az élő környezetünk iránti tiszteletre nevelhessük. Egy erdészeti erdei iskolában lelassul a diákok mai élettempója, lefékeznek, és mindenre idő teremődik. Az erdőben nincs tévétel, nincs internet, ellenben rácsodálkozhatnak azokra a boldogság-morzsákra, amihez hozzájuthatnak a gyermekeink egy-egy erdészeti erdei iskola programon.

Az erdészeti erdei iskola hálózat kialakítása és működtetése azért fontos, hogy a természeti ismeretek mellett a fenntartható gazdálkodás alapelveit is meg lehessen tanítani a gyermekeknek.

A most átadott minősítések pedig tökéletesen alkalmasak arra, hogy az erdei iskolák önmagukat is megmérassék, a fejlődésük mérhető legyen – zárta le beszédét Puskás Lajos.

Az Erdők Nemzetközi Napja alkalmából 24 erdészeti erdei iskola vehette át a minősítő oklevelet. Az intézményeket szerette az országban aktív erdőgazdálkodók működtetik, így programjaik között a pedagógusok mellett erdész szakemberek által vezetett foglalkozások is megtalálhatók.

Az ünnepélyes átadások után a Budakeszi Vadasparkban az összegyűlt pedagógusoknak és a vadasparkot látogató családoknak tizenkét témára osztva mutatták be az erdészeti erdei iskolák programkínálatát, az erdei termékektől kezdve a hazai erdőgazdálkodás játékos történetén át a terepi szakvezetésig.

Lomniczi Gergely – Nagy László
Kép: **Nagy László**

Az Erdők Nemzetközi Napja alkalmából a minősítést elnyerő intézmények:

Bakonyi Kisbetyár Erdei Iskola (Bakonyerdő Zrt.)
Balaton-felvidéki Erdészeti Erdei Iskola (Bakonyerdő Zrt.)
Domszky Pál Erdészeti Erdei Iskola (Ipoly Erdő Zrt.)
Erdei Művelődési Ház Erdészeti Erdei Iskola (NEFAG Zrt.)
Erdészeti Tájékoztatói Központ (DALERD Zrt.)
Esterházy Erdészeti Erdei Iskola (Bakonyerdő Zrt.)
Gemenc Erdészeti Erdei Iskola (Gemenc Zrt.)
Gillice Erdészeti Erdei Iskola és Óvoda (VADEX Zrt.)
Harangodi Erdészeti Erdei Iskola (Napkor Erdőgazdák Zrt.)
Hubertus Erdei Iskola (VERGA Zrt.)
Kikerics Erdészeti Erdei Iskola (Mecsekerdő Zrt.)
Madas László Erdészeti Erdei Iskola (Pilis Parkerdő Zrt.)
Mátrafüredi Erdészeti Erdei Iskola (Egererdő Zrt.)
Mókus Suli Erdészeti Erdei Iskola (Mecsekerdő Zrt.)
Nagyerdei Erdészeti Erdei Iskola (Nyírerdő Zrt.)
Nyitnikék Erdészeti Erdei Iskola (Zalaerdő Zrt.)
Pál Miklós Erdészeti Erdei Iskola (Nyírerdő Zrt.)
Ravazdi Erdei Iskola (KAEG Zrt.)
Stájer-házi Erdészeti Erdei Iskola (Szombathelyi Erdészeti Zrt.)
Somogyiszlói Erdészeti Erdei Iskola (Mocz és Társa Magánerdészeti Kft.)
Sziágyi Erdészeti Erdei Iskola (SEFAG Zrt.)
Szilvásváradai Erdészeti Erdei Iskola (Egererdő Zrt.)
Turisztikai és Természetismereti Központ (Gyulaj Zrt.)
Vackor Vár Erdei Iskola (KEFAG Zrt.)

MEGHÍVÓ

Tisztelt Kollégák, kedves Erdészhölgyek!

A Szombathelyi Erdészeti Zrt. és az Országos Erdészeti Egyesület tisztelettel és szeretettel meghívja az erdészhölgyeket Vas megyébe, a 2015. május 15–16. között megrendezésre kerülő Erdésznők Országos Találkozójára.

A programokat Vasvár (Jeli Arborétum) és Sárvár környéki helyszínekkel tervezzük, szombathelyi szállással és baráti találkozóval. A rendezvény programja jelenleg összeállítás alatt áll, a részletes program, a meghívó és a jelentkezési lap várhatóan április 10-e után kerül kiküldésre, április 20-i jelentkezési határidővel.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk az Alpokalján!

Jó szerencsét! Üdv az erdészeknek!

Bugán József
vezérigazgató
Szombathelyi Erdészeti Zrt.

Zambó Péter
elnök
Országos Erdészeti Egyesület

Erdei sportok az ország tetején

Kihelyezett szakosztályülés a Mátrában

Az OEE Erdeti Sportok Szakosztálya a Mátrában, Gyöngyössolymos és Galyatető térségében tartotta a 2015. március 10-11-i évnyitó ülését. A házigazda az Egererdő Zrt. volt. A terepi programokkal tűzdelt találkozó kiváló időben, a Mátrafüredi Erdészet Szalajka-házánál kezdődött. A Mátra erdősegeinek közepén, a Mátravasút gyöngyössolymosi ágának végállomásánál lévő nemrég felújított ház és környezete az erdei sportok és turizmus egyik kis fellelőjére. Infrastruktúrája és berendezései európai színvonalúak és méltók a környezethez.

A megnyitó utáni első program az erdőt leginkább érintő tájékoztatói sportok ismertetése volt. *Urbán Imre*, szakosztályunk titkára rövid elméleti oktatás keretében bemutatta a tájékoztatói sportok lényegét, jellegét és az erdőt érintő igénybevételt. Ezután a szakosztály tagjai a terepen kitűzött pályát teljesítették és próbára tették tájékoztatói képességeiket. Egy tájfutó és egy erdőtervi térképen kijelölt pontokat kellett a terepen felkeresni.

A sikeres és fárasztó tájékoztatói próba után következett a találkozó adminisztratív része. *Gerely Ferenc* szakosztályelnök beszámolt az elmúlt év eseményeiről. A szakosztály tavaly három ülést tartott. A Mecsekben tanulmányozhatta az erdei kerékpározással kapcsolatos fejlesztéseket, Bugacon az alföldi erdőgazdálkodás és a sport kapcsolatát. A tisztújító szakosztályülésre a Budakeszi Vadasparkban került sor, de határozatképtelenség miatt nem választották meg a tisztségviselőket.

Az év két legfőbb eseménye az Európai Erdészeti Északi Síversenyen (EFNS) és az Európai Erdészeti Tájfutó Versenyen (EFOL) való részvétel volt. A 2014. évi EFNS-t Finnország rendezte, színhelye a Joensuu melletti Kontiolahiti volt. A lelkes magyar résztvevők lehetőségeinknek megfelelően szerepeltek. A tájfutók versenyének tavaly Svájc adott otthont. Az érmekkel fémjelzett sikeres részvétel mellett a 2015. évi házigazda Mecsekerdő Zrt. átvehette az EFOL zászlaját, ami idén augusztusban Orfűn fog lobogni, az Európa sok országából ideseregülő majd 400 erdész tájfutó örömeire.

2014 jelentős eredménye volt, hogy a szakosztály létszáma 40 főre emelkedett. Az eddigi szimpatizánsok immár rendes tagok lettek. A hivatalos részt követő baráti beszélgetésen házigazdánk *Dudás Béla* erdészvezető is részt vett.

A szakosztály megvitatta a 2015-re tett javaslatokat. A mostani több találkozó követi. A Vértesi Erdő Zrt. meghívására ellátogatunk a Vértesbe. Az év fő eseménye a Mecsekerdő Zrt., az OEE és a Tájfutásért Pécs Alapítvány által rendezendő 22. Európai Erdészeti Tájfutó Bajnokság lesz. Az előkészítő, szervező és lebonyolító munkában részt vesznek

Szakosztálytagok a Mátraszentistváni Síparknál

a szakosztály tagjai. Meg kell ismételniünk tisztújító szakosztályülésünket, ennek időpontja még nem ismert. Évzáró találkozóink helyszínéről és időpontjáról még nem döntöttünk.

A munkatervet követően következett a Mecsekerdő Zrt. beszámolója a 22. EFOL előkészületeiről. *Kiss Milán* vetített képes előadásban tájékoztatót bennünket arról az alapos és átgondolt munkáról, amit eddig elvégeztek. A munka széles körű összefogással folyik, beleértve a visegrádi országok bevonását is. Szlovák, cseh és lengyel partnerekkel, valamint a Tájfutásért Pécs Alapítvány közreműködésével pályázatot adtak be az esemény részbeni finanszírozása és a résztvevők számának növelése érdekében. Meghívót küldtek olyan országokba és szervezeteknek, akik eddig még nem vettek részt ezen

az eseményen. Reméljük, hogy minden eddigénél több ország képviselti magát, és eljönnek az idáig még nem szerepelt déli szomszédaink: Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Horvátország és Szlovénia képviselői. Megismerhettük a szakmai tanulmányutak programját is, ami felöleli a térség erdőgazdálkodásával kapcsolatos főbb kérdéseket. A rendezvényről további információ a <http://www.mecsekerdo.hu/efol-2015> honlapon érhető el.

Másnap ragyogó időben Galyatetőn indult a program. Az Egererdő Zrt.-től *Kaszala Judit* szakosztály-tagársunk ismertette az Országos Kék Túra helyi beruházását. Galyatető központjában, a Nagyszállóval szemben fogadóépület készül a turisták számára. Az épület ki-

szolgáló, információs központ, étterem és szállás is egyben. Gyalogos és kerékpáros turisták állomáshelye lesz, ahol még a zárandokok hitéletét segítő, fohászkodásra és elmélkedésre kialakított helyiség is lesz. A turistaközpont mellett lévő, hajdani iskola épületét a jövőendő gondnok lakásának alakítják ki. A beruházás a Magyar Természetjáró Szövetség vezetésével az ÉMOP projekt keretében, pályázati pénzből valósul meg és egyike lesz a nemzetközi turizmus állomásainak. A pályázat teljes összege közel 900 millió forint.

Ugyancsak a turisták örömeire felújították és korszerűsítették a galyatetői Péter hegyese-kilátót. A régi építményre még néhány emelet került, így magassága a talaj szintjétől 30 méter lett. A kilátó tetején, közel 1000 méter magasan a tenger szintje felett gyönyörköd-

hetünk a felejthetetlen kilátásban. A kilátótoronyra acélszerkezetű külső lépcsőn lehet felmenni, aminek teljes felületén acélsodronyos háló védi a látogatókat a lepottyánástól. A belépésért díjat kell majd fizetni, amire a bejáratnál már elhelyezett beléptető kapu is utal.

Igaz, hogy a kilátóról körülnézve havat sehol nem láttunk, következő programjaink mégis a téli sportok jegyében teltek el. Galyatető ma is a hazai téli sportok egyik fellegvára, amit a lelkes helyi iskolások is kihasználnak. Először a galyatetői Biatlon Centrumot kerestük fel, ahol *Édes János*, a létesítmény gondnoka üdvözölt minket. A Magyar Sí Szövetség kezelésében levő téli sportközpont a sífutás és biatlon szakágak számára épült ki az 1990-es évek elején. A nemzetközi versenyek megrendezésére is alkalmas létesítmény megvalósulásához az akkori közjóléti beruházási keretből (K-2-2) kaptak támogatást. A beruházás célja nemcsak a versenysport segítése volt, a pályákat az amatőr sífutók is használhatják. Rendeztek itt junior világbajnokságot és más jelentős nemzetközi versenyeket, közülük kiemelkedik az 1993. évi XXV. Európai Erdészeti Északi Síverseny. Abban az évben Galyatetőt egy hétre 570

európai erdész sífutó vette birtokba. Az OEE által rendezett bajnokság a kiváló hóviszonyoknak is köszönhetően öregbítette a magyar erdészek hírnevét.

A sífutás után jöttek az alpesi sportok. Meglátogattuk a mátraszentistváni Síparkot. A már több mint 10 éve indult fejlesztéseknek köszönhetően csinos kis alpesi síközpont jött létre a község határában. A szükséges infrastruktúra rendelkezésre áll: hóágyúk és víztározók, síliftek, biztonsági berendezések, síkölcsönző és parkolóhelyek, valamint egy alpesi hangulatot sugárzó épület, a „Hütte”, ahol melegedni, enni-inni lehet. Habár a mostani időjárási viszonyok nálunk nem kedveznek a téli sportoknak, a mesterséges hó révén meg tudják hosszabbítani a síszezont. Így volt ez idén is. Az út menti réteken óvatosan kikandikáló friss fűszálak szomszédságában a síközpont kerítésén belül még tél volt, a 30–50 cm-es hótakarón sízők koptatták a nem túl meredek lejtőket. *Erbeszkorn Tamás*, a Sípark sajtószóvivője fogadott bennünket, ismertette a létesítmény történetét és a vállalkozás főbb adatait. A sípark nem független az erdőgazdálkodási kérdésektől, mivel részben erdő határolja és területén belül is található az

erdőtörvény hatálya alá tartozó földrészletek. Az ismertető után jött a nap fénypontja.

A hivatalos zárómondatok után a sípark vendégeként (ez már a mi munkaidőnkön túl volt!) a szakosztálytagoknak módjuk volt megkóstolni a sízés örömeit. A társaság egy része most kötött lábára először sílécet. A nem téli olimpiához hasonlítható jeleneteket nem szükséges részletezni, de jelenthetjük, hogy egy térdrándulással megúsztuk a dolgot. Mindenkinnek, aki szeret sízni, érdemes ellátogatnia ide, mert a síparkban színvonalas körülmények között hódolhat kedvenc sportjának.

Ezúton szeretnénk megköszönni házigazdánknak, az *Egererdő Erdészeti Zrt.-nek*, hogy otthont adott szakosztályülésünknek, Kaszala Judit tagtársunknak a szervezést és a galyatetői programot, Dudás Béla erdészvezetőnek és csapatának a kitűnő elhelyezést, Urbán Imre titkárunknak a tájfutó programot, Kiss Milánnak az értékes előadást és nem utolsósorban a mátraszentimrei síparknak a szíves vendéglátást.

Gerely Ferenc, elnök,
OEE Erdei Sportok Szakosztály
Fotó: **Horváth Péter Brúnó**,
Mecsekerdő Zrt.

Erdők a Közjóért Szakosztály a pilisszentkereszti erdőben

2015. március 3-án az OEE Erdők a Közjóért Szakosztály évnyitó szakosztályülését a Pilisi Parkerdő Zrt. Pilisszentkereszti Erdészetének területén tartotta. A szakosztálytagok közül 40 fő vett részt a rendezvényen. A házigazdánk és szakvezetőnk Szenthe Gábor, az erdészet erdőgondnoka volt.

A pomázi találkozó után utunk a Kakas-hegy oldalába vezetett, ahol a tavaly decemberi rendkívüli jégtörés következményeit szemlélhettük meg. Vezetőnk bemutatta az erdészetet és részletesen beszélt az eddig példátlan mértékű jégkárok kialakulásának körülményeiről, a kárfelszámolás módjáról. Megtudtuk, hogy az erdészet éves átlagos fakitermelési volumenének csaknem a másfélszerese (30–35 ezer m³) károsodott néhány nap alatt, így az idénre szóló fakitermelési terveket a természet nagymértékben felülírta.

A kárfelszámolás folyamatos, ottjártunkkor is folyt a munka. A károsodott

faanyag felkészítése hosszúfás munkarendszerben történik. Vezetőnk elmondta, hogy első lépésben a közutakat mentesítették, majd a turista- és feltáró utak következtek, csak ezután kezdődött meg az erdőrészletekben a kárfelszámolás. Itt először a földön fekvő fákat készítik fel, ezt követi a még lábon álló roncsolódott törzsek kitermelése. A faanyagtermelést nem szolgáló erdőben és az erdőrezervátum magterületén a faanyagot a helyszínen hagyják. A 0,5 hektárt meghaladó üres foltokban felújítási

kötelezettség keletkezik, ennek mértékét még csak becsülni tudják. A bükkös állományokban számítanak a természetes újulatra, a problémát a középkorú, száraz tölgyesek fogják jelenteni, ahol a megnövekedő cserjeszinttel és a vad károsításával is számolniuk kell majd.

Ezt követően az erdőgazdaság 2014. évi közjóléti beruházásaként létesült pilistetői Boldog Özséb-kilátót tekintettük meg, ahonnan gyönyörű panoráma nyílt a térségre. A Pilis hegység legmagasabb pontján épült kilátó alapja egy geodéziai mérőtorony, melyet faburkolat tett tájba illővé.

A kilátótól Dobogókőre utaztunk a Báró Eötvös Lóránd Menedékházhoz, ahol megtartottuk az évnyitó szakosztályülést. A menedékház előtti emlékkőnél megemlékeztünk *Mészöly Győzőről*, a szakosztály alapítójáról és örökös tiszteletbeli elnökéről. A szakosztályülés első napirendi pontjaként megköszöntük *Baranyi Katalin* és *Sándor Erzsébet* korábbi szakosztálytitkárok munkáját. Ezután a szakosztály egyhangúan elfogadta a 2014. év programjairól szóló beszámolót és a 2015-ös év munkatervét.

Miklós Tamás, titkár
OEE Erdők a Közjóért Szakosztály

Láng Lajos, az OEE egykori elnöke

Előadás az Erdészettörténeti Szakosztály rendezvényén

Az OEE Erdészettörténeti Szakosztálya 2015. évi második rendezvényét 2015. március 17-én az Erdészeti Információs Központ konferenciatermében tartotta, ahol az időszerű szakosztályügyek mellett két előadás hangzott el. Balogh Róbert történész az OEE történetéről készülő egyesületi kiadvány kutatási munkálatait mutatta be, míg az alábbiakban Láng Lajos egykori elnökünk-ről közreadottakat a szakosztály titkára ismertette.

Az Erdészeti lapok 2011. júniusi számában dr. Király Pál a „*Ki volt Láng Lajos?*” című cikkben foglalkozik egykori elnökünk személyével, aki 1950–51-ben, az OEE történetének talán legválságosabb időszakában volt egyesületünk elnöke, amikor betiltották az Erdészeti Lapokat és az OEE léte is veszélyben forgott. A hajdani egyesületi elnökről a kor jellegzetes stílusában íródott néhány hivatalos közleményen kívül, sem kép, sem személyiségét jellemző dokumentum nem volt elérhető.

Már régóta foglalkozom a Vértes hegység természeti és történeti emlékeinek összegyűjtésével, Láng Lajos pedig a II. világháború befejeződése előtt 22 évig a Vértes hegység nagy részét magában foglaló Esterházy-uradalom erdészeti tevékenységének irányítását végezte. E helyütt köszönettel kell megemlékezni Láng Lajos lányáról, *Láng*

Gabrielláról (1926) aki az édesapjára vonatkozó emlékeket lelkiismeretesen megőrizte és a rendelkezésemre bocsátotta.

A téma időszerűségét növeli, hogy 2016-ban ünnepeljük egyesületünk újáalakításának 150. évfordulóját, így most különösen időszerű, hogy történetének fehér foltjait felderítsük.

Láng Lajos 1898. július 4-én született Kisgaram községben, Zólyom vármegyében. Édesapja *Láng Aurél* (1865–1934) bányamérnök. A család az édesapa szolgálati helyeit követte, így Láng Lajos iskoláit Marosújvárott (Erdély, Alsó-fehér vármegye) illetve Marosvásárhelyen végezte. 1913-ban édesapját kinevezték a selmeci akadémia bányászati karának professzorává, majd a későbbiekben egy ideig a város polgármesteri tisztségét is betöltötte. Láng Lajos az érettségi vizsgát már Selmecbányán tette le, majd beiratkozott a selmeci főiskola Erdészeti Karára. Közben 1916–18-ig az olasz fronton harcolt az I. világháborúban, ahol több kitüntetést is kiérdemelt. 1919-ben a selmeci főiskolával együtt menekült Sopronba. Erdőmérnöki oklevelét 1923-ban szerezte meg.

Még abban az évben gróf Esterházy Mór Erdőhivatala levelet írt a soproni főiskolának, melyben a Csákvár-Gesztesi uradalomban végzendő erdészeti üzemtervezési munkához kért egy jó szakembert. A választás Láng Lajosra esett. Az üzemtervek elkészítése után

kinevezték a Vérteskethelyi Erdőgazdálkodás vezetőjévé, majd 1934-től az egész Csákvári Erdőhivatal vezetésével bízták meg.

Láng Lajos vértesi tevékenysége idején elsősorban készletgazdálkodás folyt a területen. Az uradalom tulajdonosa, gróf Esterházy Mór úgy gondolkodott, hogy a jól kezelt erdőterület értéke folyamatosan növekszik, és nehéz időben ez az érték könnyen hozzáférhető. Így aztán a I. világháború után évtizedekig vágták a Vértesben a „túltartottnak” minősített, 100 évesnél idősebb állományokat. Példaértékű volt az uradalomban folytatott vadgazdálkodás is. A Vértesben tartott vadászatok országos hírűek voltak.

A II. világháború után az erdők államosításakor a vértesi erdőnagybirtokokból kialakított erdőgazdálkodások közül Láng Lajos ideiglenesen a Csákvári Erdőhivatal vezetését látta el, de 1945. augusztus 18-tól már a Budapesti Magyar Állami Erdőgazgatóságon dolgozott. 1945 májusában a Kisgazda Párt tagja lett, hogy – mint írja – pártdelegátusként a községi képviselőtestület tagja lehessen, de 1948. február 19-én már a Magyar Kommunista Párt soraiba lépett. A Budapesti Erdőgazgatóságon egy évig felügyeleti tiszti beosztásban dolgozott, majd az üzemi osztály vezetésével bízták meg. 1949 februárjában részt vett az erdészet átszervezésében, majd a Budapest Hegyvidéki Erdőgazdasági Nemzeti Vállalat vezérigazgató-helyettesévé nevezték ki.

Béni Kornél titkár

Dr. Oroszi Sándor szakosztályelnök

Erdészeti egyesületi tevékenysége

Neve először az 1949. december 19-i vezetőségválasztó közgyűlésen tűnik fel, ahol *dr. Haracsi Lajos* lett az egyesület elnöke, és a mellette megválasztott három alelnök egyike Láng Lajos. Ez után nem egészen két hónappal, 1950. február 12-én – ismeretlen okból – újabb vezetőségválasztó közgyűlésre került sor, ahol Láng Lajost választották az egyesület elnökévé.

A korabeli egyesületi levelezést tanulmányozva az iratok zömét a METESZ-szel (a Műszaki és Tudományos Egyesületek Szövetségével) folytatott levelezés teszi ki. Valószínűleg ez a szervezet volt a korábban független egyesületek pártirányításának és felügyeletének szerve, és az egyesületek állami támogatását ezen szervezeten keresztül biztosították. Feltűnő, hogy az

egyesületi leveleknek csak elenyésző részén szerepel Láng Lajos elnök aláírása. Az egyesület nevében nagyrészt *Benedek Attila* titkár, *Tasnády Gyula* pénztáros és szervező, valamint *dr. Mihályi Zoltán* irodavezető leveleztek.

Érdekes az OEE igazgató-választmányának 1950. október 23-i üléséről készült jegyzőkönyv. Benedek Attila titkár röviden beszámolt az Erdészeti Lapok betiltásának körülményeiről. Láng Lajos elnök rámutatott arra, hogy folyóirat nélkül az egyesület léte is veszélyben forog, ezért arra kérte Benedek Attila titkárt, *dr. Haracsi Lajost*, és *Káldy Józsefet*, hogy mindent kövessenek el az újraindítás érdekében.

Az OEE egykori elnöke 1951. január 29-én, hétfő hajnalban, miközben munkahelyén a reggeli Szabad Nép félórán tartandó előadásra készült, szívinfarktust kapott és meghalt.

A II. világháború utáni évek történelmünk nehéz, keserves időszakát jelentették. Az újjáépítésre, demokratikus változásokra vágyó politikai erőket a kommunista párt egymás után felszámolta, és kíméletlen sztálinista diktatúrát vezetett be.

Láng Lajos vezető szakmai és egyesületi beosztásait valószínűleg a kommunista párt megbízatásaként nyerte el. A rendelkezésünkre álló dokumentumok, emlékek, és személyes visszaemlékezések alapján úgy látjuk, hogy Láng Lajost szakmai, egyesületi tevékenységében, valamint a kollégákkal fennálló személyes viszonyában a jóindulat és segítőkészség jellemezte. Igyekezett emberségesen enyhíteni a korszak kegyetlen szélsőségeit és ezzel szakmája és környezete javát szolgálni.

Béni Kornél, titkár,
OEE Erdőtörténeti Szakosztály

A SELMECBÁNYAI FŐISKOLA HŐSI HALOTT HALLGATÓI (1914–1921)

A háború nem való csak fiatal embereknek – ez az ókorból eredő mondás jutott eszembe, amikor *ifj. Sarkady Sándor* legújabb művét, az egykori selmeci–soproni főiskolások hősi halált halt tagjait bemutatót vettem kézbe. A „14-es háború” (mert én ott-hon mindig így hallottam emlegetni a nagy világéget) első időszakában, már a mozgósításkor az egyetemi–főiskolai hallgatók azonnal sorra kerültek, hiszen őket nem a „termeléstől” kellett elvonni, „csak” az iskolapadtól. Később a kiegészítésül küldött menetszázadok egy része is belőlük, illetve a főiskoláról tiszti képzésben részesülő „önkéntesekből” került ki. A 19-26 éves fiatal emberek mentek a szerb, az orosz, az olasz és a román frontra, illetve voltak, akik Franciaországba, netalán Törökországba is eljutottak.

A főiskolai dokumentumokból az nem derül ki, hogy a selmeci intézmény hallgatói közül összesen hányan hagyták félbe tanulmányaikat, illetve közvetlenül a végzés után, az államvizsga előtt mennyien teljesítettek katonai szolgálatot, de hosszas nyomozással – és ez a szerző óriási érdeme – kiderült: amíg korábban 71 hősről tudtak, most 80 hősi halottat találtak. Köztük van a soproni–ágfalvi harcok két ismert áldozata, de én mégis azt a hallgatót találok a legértelmeletlenebbül elesettnek, aki 1918 decemberében Korponán halt meg – a forradalom mámorában úszó (no meg a cseh izgatás hatására) csöcselék gyilkolta meg.

Van egy hivatalos kimutatás – és ezt az adatot hiányolom a könyvből –, amely szerint a bevonult állami erdőtisztek 34%-a

hősi halált halt. (Az országos veszteségátlag 17 %.) Nem fogságba esett vagy megsebesült, hanem az életét adta a hazáért. Bizonyára a selmeciek, a még nem erdő(kohó- és bánya-)mérnökök adatai sem jobbak, bár ismétlem: az összes bevonult számát nem tudjuk. Hibának tartom, hogy a szerző a magyarországi helységnevek esetén nem mindig használja az általánosan

elfogadott, 1913. évi helységnévtárat.

Így a születési hely-azonosítás, illetve minden egyéb földrajzi keresés nehézkes (bár van földrajzinév-mutató). Erénye viszont, hogy ahol lehetett, a korabeli katonai térképeken mutatja be a harcok, illetve a hősi halál helyét.

Ajánlom a könyvet mindenkinek, aki az egyetem, a szakma múltját akarja ismerni. Ugyanakkor azok is érdeklődéssel forgathatják, akik az első világháború eseményeire, kitüntetettjeire, netalán hétköznapijaira kíváncsiak. Végül pedig a szerző az évenkénti megemlékezésekhez, a Hősök Napjához is közöl adalékokat.

Sopronban a főépület aulájában, illetve az egykori rektori hivatal előtt a hősök-ről név szerint megemlékeznek. Most, hogy a halottakról minden korábbinál teljesebb jegyzék áll rendelkezésünkre, az egyetem vezetőségén van a sor: egészítse ki a fiatalember névsorát! Minden

nekinek, aki abban a szörnyű vérzivatarban a legdrágábbat, az életét adta a hazáért, legalább a neve feltüntetésével adjuk meg a tiszteletet.

Dr. Oroszi Sándor

Élményeim pályám kezdetén

A soproni évek után első munkahelyem az Egri Erdőgazdaság (akkor Nyugat-bükki Állami Erdőgazdaság) Műszaki Csoportja volt, építési műszaki vezetőként kezdtem, és 13 éven keresztül építési munkák — épületek, utak — kivitelezője voltam. Közben hat évig a Műszaki Erdészet vezetőjeként az erdőgazdaság gépparkja is hozzám tartozott.

Szívesen emlékszem vissza építésvezető korszakomra, amikor egy-egy ház elkészült, vagy átadtunk egy utat, hasonló jó érzésem volt, mint kollégáimnak lehetett, akik erdőket telepítettek és neveltek fel.

Az első nagy útépités, amelynek részese voltam a Nagymező-Bánya-hegyi beruházás volt. Ez a munka az erdőgazdaság építő részlegének nagy erőpróbája volt, az út Bánya-hegy felőli szakasza jórészt sziklás talajon kanyarog, az Sz-100-as dózer csak araszolva, állandó fűréssal-robbantással tudott haladni nagy nehézségek árán.

Jáhn Ferenc – a kiváló mérnök ember – volt akkor a műszaki csoport vezetője, aki a központból vezényelte a beruházásokat, és egy hordó sört ajánlott fel az akkor még nem sok tapasztalattal bíró dózerosoknak, ha elvégzik határidőre nagy munkát. A ma is élő Szeredi József, aki a cég legjobb dózerosa lett, segédvezetőjével együtt teljesítette a feladatot. A kézi földmunkákat a tarnaszentmiklósi és a kömlői nagyon jó kubikosok végezték, akiket csak hét végén szállítottunk haza ponyvás teherautóval. Elhelyezésükre ideiglenes szállót építettünk a Bükk-fennsík modul elemekből.

1964 decemberében emlékezetes eseménynek lehettem résztvevője: ha-

táridőre elkészült a nagy mű. A műszaki átadást követően akkor is és a továbbiakban minden nagyobb útépités befejezésekor, átadási ünnepség, bankett következett, amely valóságos népszerűség volt. A rendezvényt a fotón látható „modul barakkban” tartottuk, ahol petróleumlámpák fényénél szépen megterített és felvirágozott asztalok, valamint egy csapra vert sörös hordó – Jáhn Ferenc ajándéka –, és természetesen vadpörkölt és sok innivaló várta az útépités résztvevőit. Az ünnepelt embereink később sokat emlegették.

A Bánya-hegyi út különösen fontos volt mindig, mert a Bükk-fennsík ezzel a lillafüredi út felől jóval rövidebb úton közelíthető meg, mint Szilvásváradon keresztül. Az út különlegessége, hogy mielőtt eléri a fennsíkot, a két erdőgazdaság határán kanyarog, egy részében a miskolciak területére esik. A 60-as években rendszerek voltak az úgynevezett határ menti találkozók a két cég között, és rendszeresen itt találkoztunk. Igen jó viszony volt a két erdőgazdaság között, amit tréfásan azzal magyaráztunk, hogy „nincsenek egymással szemben területi követeléseink”. „Nagy keleti szomszéd” és „nagy nyugati szomszéd” címmel tiszteltük meg egymást. Ha jól emlékezem, a miskolciaktól Varga József, Deninger István, Tengely Béla, Beély Miklós, az egriek közül Jáhn Ferenc, Chikán István, Wágner Tibor és még többen voltak a résztvevők váltakozva, többnyire műszaki vonalon dolgozók.

Az 1950-es évek vége és a 60-as évek a nagy építkezések időszaka volt az erdészetben, erdészlakások, üzemi épületek, utak épültek sorozatban. A magasépítmények közül kettő maradt meg bennem: a Dobronyai munkásszállás (1965) és a Villanegra (1968) beruházása, ezekre jó visszaemlékezni.

A Dobronyai munkásszállás az akkori Arlói Erdészet területén, az Ivánka-völgy elején (ezért ma inkább Ivánkai épület néven ismert), az erdőbe beágyazva helyezkedik el. Számomra azért emlékezetes, mert építési műszaki vezetői munkakö-

„Modul-barakk” a fennsíkon

römbben ez volt az első igazán nagy feladat. Akkoriban úgy emlegették, hogy az ország egyik legkorszerűbb munkásszállása volt az erdőgazdaságok körében, tervezője az ERDŐTERV kiváló mérnöke, Barcsai László volt. A folyosóról fűthető cserépkályhák, az öltözők, zuhanyozók, a metlachi burkolatos ebédlő, a bodrogkeresztúri kőből készült lábazat mindegyike az akkori technika csúcsát jelentette. Nekem jó tanulóiskola volt ez az építkezés. Akkori főnököm, Chikán István az építőipari vállalatától jött át az erdőgazdasághoz, a magasépítésben nagy tapasztalattal és gyakorlattal rendelkezett, tőle sokat tanultam.

Az erdőgazdaság akkori igazgatója, Adamkó József egy körútja alkalmával meglátogatta az építkezést, és heves fejcsoválással nyugtázta a látottakat. A közismerten puritán gondolkodású igazgató nemtetszését fejezte ki a látottakról, nem gondolta volna, hogy a műszakiak ilyen – mint mondta – „hatalmas beruházást” valósítanak meg egy munkásszállás céljára.

1968-ban épült a mindenki által jól ismert Villanegra a szilvásváradai Szalajka-völgyben. Az országban ekkor már több helyen készült szebbnél szebb vadászház, a hét fő fogadására alkalmas szilvásváradai valószínűleg a legkisebb volt, mégis szívesen látogatták jelentősebb személyiségek.

Az építkezést az akkor már megalkult Műszaki Erdészet vezetőjeként magam irányítottam. A munka nehézségét az okozta, hogy a hegyoldalon épülő házat csak egy régi szekérúton lehetett megközelíteni, a szervízút csak jóval később, a 80-as években készült el. Külön nevezetessége az épületnek, hogy az 1984-es fogathajtó világbajnokság idején Fülöp herceg, az angol királynő férje lakott itt, és maradéktalanul elégedett volt.

A Műszaki Erdészet fennállása idején a legnagyobb szabású feladatunk az Ol-

Épül a Bányahégyi út (1963–64)

dal-völgyi út építése volt 1969–70-ben. Csupán két jellemző adat: 10 kilométer úthossz, 100 000 köbméter föld mozgása, benne elég sok sziklamunka. Ebből is érzékelhető a feladat nagysága. Az építés műszaki vezetője először *Schmötzer András*, a későbbi vezérigazgató volt, aki autóbalesete miatt hosszú ideig nem dolgozott, őt követte fél évvel később *Fónagypál Géza*, aki alkalmazása alatt végig építésvezető volt a Bükkben és a Mátrában. A féléves kiesés alatt épült a híd az Oldal-völgy elején, amely ugyancsak próbára tett bennünket. Kifogtunk egy nagyon esős időszakot, amikor az egyébként kevés víző patak erősen felduzzadt. Az alapokat állandó szivattyúzás közben lehetett megépíteni egy látástól vakulásig tartó műszak alatt. Szivattyút a tűzoltóságtól kaptunk a kezelő személlyel együtt, akit a kimerítő műszak után egy rakás tűzifával sikerült kiengesztelni. A hídépítést a kitűzéstől kezdve végig magam irányítottam.

Az útépítés a befejezéséhez közeledett, amikor az akkor legidősebb generá-

Az Oldal-völgyi híd

cióhoz tartozó *Nádudvari Jenő* bácsival kint jártunk az úton, és a Völgyfő-ház felé menő ág mellett egy forrásnál tarisznyából ebédeltünk. A forrás rossz állapotban valóságos dagonya volt. Vállaltam, hogy rendbe hozom, ő pedig azt mondta, nevezzük el Zsuzsa-forrásnak, Zsuzsa nevű lányomra gondolva, aki akkor került ki súlyos betegség után a kórházból. Így született meg a Zsuzsa-forrás. Közéleben építettünk egy kis faházat szerényen bebútorozva, a forrás mellett pedig tűzrakó helyet készítettünk asztallal, padokkal. Évekig kedvelt pihenőhelye volt ez az üzem dolgozóinak. Szép hagyományt indítottunk el, ezt követően minden nagyobb útépítésnél kiépítettünk egy forrást. (Megjegyzés: sajnálatos, hogy a Zsuzsa-forrás mára elhanyagolt állapotban várja a gondoskodást.)

Az Oldal-völgyi út jelentősége, hogy összekötötte Felsőtárkányt Bükkzsérc-Cserépfaluval, így megalapozta a két er-

dészet összevonását 1973-ban. A Mátrában az 1960–70-es években folyó erdőfeltárási útépítések közül egyet említek, a legnagyobbat, ez pedig az 1975–76-ban épült a Csórréti-út (más néven Görgei-út). Nehézségét és az út méreteit tekintve a munka az Oldal-völgyihez hasonlítható, itt is meg kellett küzdeni az elemekkel. A meredek terepeken az útpáasztát nem lehetett előre kitermelni, a dózermunkákkal csak araszolva lehetett haladni a fatermeléssel együtt. Ezt nehezítette több szakaszon az út teljes szélességében előforduló tömör szikla. A kemény munka emlékére itt is kiépítettünk egy forrást, ez az „Útépítők forrása” nevet viseli.

A Csórréti-út az 1972-ben vezetéssel megalakult építésvezetőség keretében készült, ez a szervezet a nyugat-bükki és a mátrai építő részlegek egyesítésével jött létre. A mátrai térségnek hosszú időn keresztül *Szalai Gábor* kollégám volt a műszaki vezetője, aki az ottani útépítések nagy részének a kivitelezését irányította.

A három forrás közül a Zsuzsa-forrás a Bükk kőzetanyagából, a mészkőből, az Útépítők forrása és az Angic-forrás pedig a Mátra jellegzetes kőzetéből, a cserkőből készült (az andezit egyik fajtája). Az Angic-forrás Szalai Gábor lányáról kapta nevét.

Az építésvezetőség két alkalommal kapta meg az Élüzem címet, az elsőről, az 1974. évről mutatok be fotókat. Az avató ünnepséget az Egri Erdészet területén fekvő kedvelt kirándulóhelyen, a Les-réten tartottuk, ahova behoztuk az üzem közel 150 dolgozójának nagy részét. Az útépítő brigádok mellett akkor még volt két kőműves, egy asztalos, egy ács brigád és a komplett útépítő géppark kezelő személyzete.

A fotón jutalmakat osztok embereimnek, mögöttem Jáhn Ferenc műszaki osztályvezető, *Kovács Jenő* vezérigazgató (félíg takarásban) és *Jaksi Bernát* üzemi párttitkár, tőlem balra *Kiss Olivér*, a leleményes, kitűnő művezető. A kis képen a vezérigazgatótól átvesszem az Élüzem okmányát, ezután szokás szerint évés-ivás következett, majd a hangulat emelkedésével előkerültek a hangszerek és virágos jókedv alakult ki. A zenét

Az Élüzem-ünnepség

egyik kubikos brigádunk, a tisztán cigányokból álló tarnaleleszi együttes szolgáltatta. A fotón, a bal szélén álló ismert férfi a kivétel, ő csak félig cigány.

Ezek az emberek – hogy finoman jellemezzem őket – nem tartoztak az élvonalbeli dolgozóink közé, kezüket kímélni kellett, minden hétvégén esküvőkön muzsikáltak. Kis fizetésű emberek voltak, és az akkori szabályozó rendszer képtelensége: szükségünk volt rájuk, hogy a jó dolgozókat megfizethessük, ezt jelentette számunkra az úgynevezett „bérszínvonal-szabályozás”.

1977-ben a központba szólítottak, műszaki osztályvezetőként az induló nagy beruházásokat kellett irányítanom Felnémeten. Bevallom, hiányoztak azok az apró örömök, amelyek a napi gondok mellett gyakran érték az embert az üzemi életben. Hosszú idő eltelt, amikor egyszer egy kisebb társasággal túráztunk a Bükkben, kirándulásunkat a bogácsi fürdőben fejeztük be. A

A leleszi brigád

strand melletti büfénél a régi embereimből álló kisebb csoport iszogatót, és amikor megláttak, messziről köszöntek ujjongva, és meleg, barátságos hangon hívtak, hogy igyak velük. Igazán jól esett, hogy ennyi év után, amikor már nem volt közünk egymáshoz, így fogadtak. Ez többet jelentett nekem, mint bármiféle magas kitüntetés.

Wágner Tibor
okl. erdőmérnök

Mészáros Imre (1986–2015)

Barátom! Olyan lesz ez a pár sor, mint az életed volt: egyszerű, rövid és igaz. Egyszerű, mert nem vágytál komoly babérokra, ezt az emlékezést is fölöslegesnek tartanád. Megelégedtél volna egy csendes kis

erdei házzal, egy darab földdel, egy jó társal és piciny gyermekekkel. Tudom, azt elérhetetlennek láttad, pedig minden nap remény egy jobbra. Csak felvette volna a telefont...

„Élj úgy, hogy ne vegyenek észre ott, ahol vagy, de nagyon hiányozzál onnan, ahonnan elmész.” Nálad jobban senki nem tette magáévá Victor Hugo szavait...

Az a fajta ember voltál, aki nem sokat beszélt, de ha megszólalt, akkor jó volt hallgatni. Szeretted a vadászélményeidről, a technikumban és az egyetemen történt nagy sztorikról mesélni. Ilyenkor mindig kivirultál és ez átragadt másokra is. Olyan szívesen hallgatnánk még...

A társaságban mindig jelen voltál és üres most nélkülöd minden. Konganak a soproni utcák, elnémultak a pincék falai, csönd honol a kupola alatt és minden Selmecre induló busz üresjárat. Lelkét veszted mind.

Nem éltél nagy lábon, nem is tehetted volna meg, de ha egy barát nem tudta kiegyenlíteni számláját, Te szívesen megtetted és nem szeretted, ha hálálkodnak érte. Inkább nevetve mondtad: „Így mulat egy magyar úr!”.

Úgy érzem az egyetemen nyíltál ki igazán, ott találtad meg önmagad. Mintha selmeci-soproni diáknak, és azon belül is, Balekcsőznek rendelt volna a Jóisten. Így emlékszem Rád legszívesebben: élettől izzó, vidám fickóként. Belegondolni is borzongató, milyen lelkiállapotban lehettél az elmúlt hónapokban. És talán még sohasem fájt úgy a „Mi lett volna, ha?” kérdés, mint most, hogy a tavasz bontogatja szárnyait és Te már nem vagy velünk, Barátom!

Pedig jó pár tavaszt együtt éltünk át. Pontosan tizenhármat. Együtt váltunk padot koptató diákokból szakállas férfiakká; a házajukat és az erdőt szerető emberekké. Én most is az erdőn vagyok. Kijöttem a csendbe, hogy újra a közelemben tudjalak. Susognak a fák, talán Te üzensz: elmondanád, miért tetted, de nem értelek...

Tudod, az voltál nekem, amit kevesen mondhatnak el magukról a világban: igaz jó barát. Tudom, hogy Rád mindig számíthatam. Hívhattalak akár éjjel 3-kor, Te készen voltál, hogy meghallgass. Sőt, képes voltál azt is megmondani, ha valamit rosszul csináltam. Tudtad, hogy adok a véleményedre és azt is, hogy a kritikus szavakat is jó szívvel fogadom Tőled. Önmagaddal is kritikus voltál, túlságosan is. Magas követelményeket támasztottál magaddal szemben, és ha önhibából, vagy önhibádon kívül nem tudtad teljesíteni azokat, azt nehezen emésztetted meg. A megfelelői akarásod több volt, mint példaértékű. Több volt, mert már-már a normalitáson túllépett. Emberek vagyunk Barátom, akik hibázhatnak...

De döntöttél és ezt el kell fogadnunk. Borzasztó lehetett az az időszak, amit az utóbbi időben átéltél. Csöndben, magadban vívódtál, őrlődtél és meg sem pisszentél. Végül kiragadtad a sors kezéből az ollót és magad vágtad el életfonalad. Fájdalmasan rövid utat szabtal magadnak. Túl szigorú voltál magaddal szemben.

Igaz ember voltál, Imó. Egyenes beszédű, gerinces fajta, mint a Szüleid. Szíved csordultig volt hazaszeretettel. Mindened volt az erdőzűgás és a vadászat, amit rajongásig szeretett Édesapádtól örököltél. Most már mellette pihensz a jó móri földben...

„Pajtás, jó éjszakát!”
„Legjobb barátod!”

Cserményi Farkas

Kollwenz Péter (1947–2015)

Megrendülten állunk Kollwenz Péter okleveles erdőmérnök, nyugalmazott erdőfelügyelő sírjánál. Fájdalmas kötelesség hívott ide bennünket, egy kiváló kollégától, baráttól, egy nagyszerű családapától jöttünk elköszönni.

Egy olyan erdésztől, aki az erdőkhöz való kötődését, az erdők szeretetét a családjából hozta, anyai nagyapja és édesapja nyomdokain járva, küldetéseként választotta az erdész pályát.

Kollwenz Péter Pécsen született 1947. június 17-én. Itt töltötte gyermekéveit, s itt járta ki az általános iskolát, majd középiskolai tanulmányait a patinás Nagy Lajos Gimnáziumban végezte. Rövid, egyéves katonaszkodást követően tanulmányait a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen folytatta, melynek az Erdőmérnöki Karán 1971-ben szerzett diplomát. Munkában eltöltött 36 éve az erdészeti igazgatáshoz, illetve a szakigazgatáshoz kötődik. Az egyetemi éveit követő első munkahelye a MÉM Pécsi Állami Erdőrendezősege volt, ahol 1971 augusztusában kezdett dolgozni üzemtervezőként. Az átszervezéseket követően 1979 áprilisától üzemtervezési csoportvezető a MÉM Erdőrendezési Szolgálat Pécsi Erdőtervezői Irodájánál. Tervezői feladatait nagy pontossággal lelkiismeretesen látta el. Tudta, tapasztalta, hogy eredményt csak lelkiismeretes munkával, az erdészekre jellemző, hagyományos következetességgel lehet elérni.

1988 és 1989 között a Mezőgazdasági Minisztérium Intézet Baranya-Somogy Megyei Területi Központjánál dolgozott. 1990 januárjától a 2007. évi nyugdíjba vonulásáig folyamatosan erdőfelügyelői munkát végzett. Hatósági munkája korrekci, következetes és segítőkész volt. Szakmai tapasztalataival, példamutatásával, tanácsaival segítette munkatársait, s a gazdálkodókat. Köztisztelőben álló szakember volt, töretlen hűséggel az erdőkhöz, hivatásához.

A közéletben is tevékeny, az Országos Erdészeti Egyesület munkájában 1969 óta vett részt. Az Erdészeti Igazgatóság küldötteként, közel három cikluson át segítette az OEE Baranya megyei Helyi Csoportjának munkáját.

Szakmai tevékenységét Kiváló dolgozó kitüntetéssel ismerték el, majd 2007-ben, a nyugdíjba vonulásakor eredményes életútja elismeréseként a Magyar Erdőkért díjban, a Pro Silva Hungariae-díjban részesült.

Családi élete, magánélete példás volt, két gyermeket nevelt fel. Szeretett családjá körében töltött hosszú, békés nyugdíjas évekre vágyott, mely Neki nem adatott meg. Alig több mint egy éve, hogy tudomást szereztünk gyógyíthatatlan betegségéről. Reménykedtünk gyógyulásában, bízunk kitartásában, szívós, elnyúlhatatlan akaraterejében, de legyűrni nem tudta a szörnyű kórt. A család gyászában osztozva, most búcsúznunk Tőled Péter, kedves Ödi. Emléked szeretettel megőrizzük. Nyugodj békében!

Miszlang Lajos

Szamosi Jánosné (1934–2015)

Helyi Csoportunk szomorúan vette tudomásul a változtathatatlan tényt, hogy kedves tagtársunk, hosszú ideig vezetőségi tagunk február 9-én elhunyt.

Szamosi Jánosné – Hernádi Ida – 1934. március 22-én született Szegeden.

Egész élete ehhez a városhoz kötődött. Itt tanult, majd munkát is itt kapott. Munkahelyéhez is ilyen hűségesen ragaszkodott, mert 1957-től folyamatosan az erdőgazdaságnál dolgozott nyugdíjba vonulásáig 1989-ig. Életútján végigkövethető az erdészetek, erdőgazdálkodás átalakulása.

Tanítóképzőt végzett, de az erdőgazdaságnál irodavezetői, majd pénzügyi-számviteli munkakört töltött be, a munkaköréhez szükséges végzettségeket folyamatos képzéssel szerezte meg. Munkájáért háromszor kapott Kiváló dolgozó kitüntetést.

Egyesületünknek 1977 óta volt tagja és 1982-től vezetőségi tagként intézte csoportunk pénzügyeit, tagsági elszámolásait. Rá jellemző pontossággal végezte ezt a munkát, mellette gondoskodott arról, hogy a kerekévfordulós tagjainkról megemlékezzünk, és mindig felhívta a vezetőségi tagok figyelmét, ha egy-egy tagunk segítségre szorult. A segítségnyújtásban is élen járt.

Ez a figyelmes gondoskodás tükröződött abban is, hogy nyugdíjaként dolgozott a MEDOSZ megyei bizottságánál, a MTESZ megyei szervezeténél.

A társadalmi munkáját, amit a városért, az emberekért végzett, 1994-ben Vedres István Emlékérem kitüntetéssel ismerték el. (Ez a kitüntetés Szeged város egyik legnagyobb elismerése.) Egyesületünkől az 2005-ben Szombathelyen rendezett vándorgyűlésünkön Elismerő Oklevelet kapott.

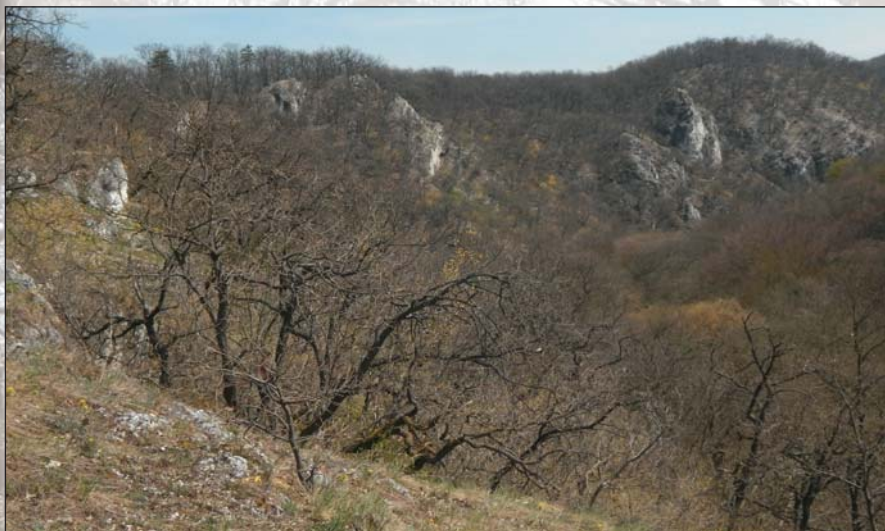
Hiányozni fog csoportunkból kedves személye, aki mindig úgy törődött velünk, hogy éreztük felénk irányuló szeretetét.

Búcsúztatására szűk családi körben került sor, ezért a Helyi Csoportunk tagjai a március 2-án tartott közgyűlésünkön búcsúztak Tőle, méltatva életútját, értünk végzett munkáját.

Sere Ferenc

Éltető víz a dolomit hegyek mélyén

Székesfehérvárról Győr felé haladva a Móri-árok szőlőt és ízletes borokat termő vidékén járunk. Elnézve a táj szelíden hullámozó arculatát joggal elgondolkodhatunk a földrajzi elnevezésen, miért is árok e tágas medenceségnek, széles völgynek inkább megfelelő vidék?

A titok a mélyben rejtőzik. A keletről a Vértess hegység, nyugatról a Keleti-Bakony által keretezett tájunk a Pannontenger időszakában mély tengersiz, később a Duna ősfolyamának áttöréses völgye volt. A jégkorszakok kitarotán fújó északi szelei által felhalmozott puha, üledékes kőzetanyagok lösz- és homokrétegei simították csak el a bonyolult vetőrendszerek mentén mélybe zökkent egykori mészkő kanyonok világát. A mélyszerkezetet feltáró geológusok elnevezése később a táj elnevezésére is átragadt.

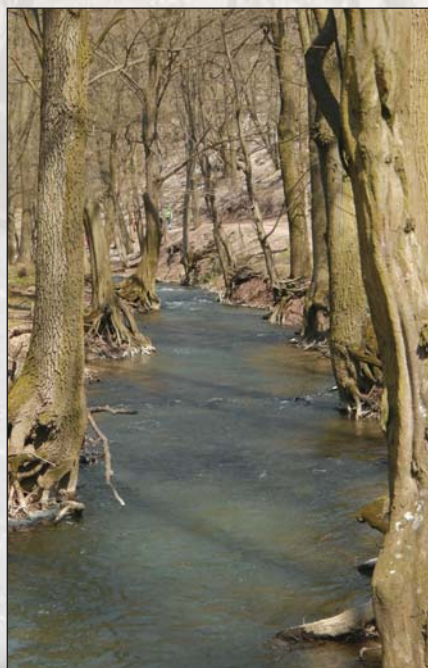
De azért nem maradtunk a jelenkorban sem, ma is bebarangolható festői szurdokvölgy nélkül! A Keleti-Bakony keleti szegélyén, a Vértessel szoros földtani rokonságot mutató dolomit magaslatok között, a Magas-Bakony karsztvízeiből táplálkozó bővizű patak tört utat magának, a Mezőföld felé.

A bodajki Gaja-szurdokot 80-100 méter magas meredek hegyoldalak, helyenként kiugró sziklaszirtek határolják. A víz szerkezeti vonalak mentén, zegzugosan, jókora kanyarulatokkal fűrészelte keresztül a dolomitsziklákat. A völgy szintesése folyamatos. Négy kilométer alatt 12 méter, így nagyobb vízesések nem, de apróbb zúgók teszik változatossá az égerligetekkel kísért völgytalpat.

A vízfolyás gyors sodrású, partjait a völgytalpi meanderezés mentén ma is folyamatosan építi és rombolja. Helyenként csendes, egyenes szakaszok is tar-

kítják. A Gaja a völgyből kiérve egy mesterséges kis erdei tavat táplál, mely számos halfaj – köztük az ide telepített szivárványos pisztráng – élőhelye.

A patak erdős partján álltak egykor a nevezetes évszázados tölgyek, az Ádám- és az Éva-fa. Az utóbbinak már nyomát sem látni, de az előbbi még néhány évvel ezelőtt kidőlt állapotában is hídként szolgált a vadregényes patakon való átkeléshez. Ma már az Ádám-Éva-fa megmaradt hatalmas törzs- és ágdarabja szárazon fekszik és új fahíd emelkedett az egykori természetes átkelőhelyen.

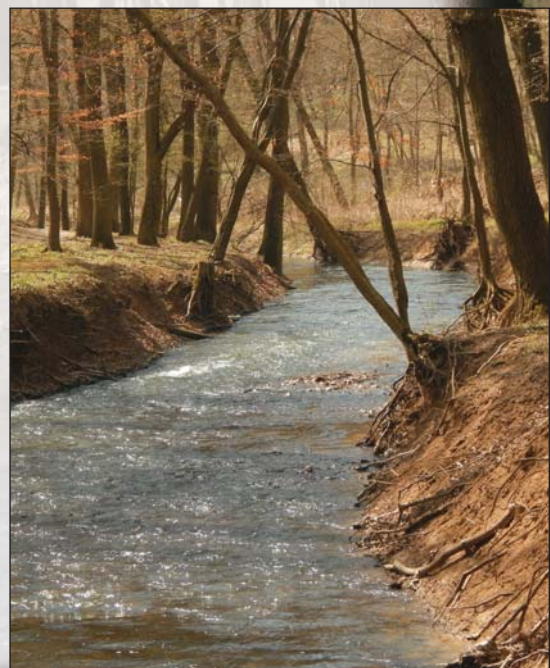

A szurdokerdők, mészkedvelő tölgyesek, karsztbokorerdők által borított völgy – kikapaszkodva a felette emelkedő fennsíkszerű platókra – a magasból nyílik meg igazán. Alattunk a Gajavölgyének minden szépsége: az acélként csillanó kígyózó patak rohanó vize, az erdőkkel borított szurdok, a meredeken mélybe zökkenő hegyoldalak és a fehérén világító sziklaszirtek.

A jól formálható kőanyaggal, halfajokban gazdag tiszta patakvízzel, táplálékul szolgáló vadállatokkal, jól védhető, nehezen megközelíthető barlangokkal megáldott kistájrészlet már az őskorban is az embercsoportok menedéke volt. Az Árpád-korban a közeli Bodajkon telepítették le a nemesi rangra emelt királyi vadászok egy csoportját, akik a magyar uralkodók által is kedvelt vadászterületet és vadjait óvták. A *Károlyi grófok* birtoklása idején pedig híres vadaskert vitte tovább a vidék évszázados vadgazdálkodásának örökségét.

Ma tájcentrum a Gaja szurdoka. A kisé művinek ható elnevezés a látogatók pihenését, kikapcsolódását szolgáló parkerdő rendeltetést hivatott hirdetni. Valljuk be, a centrum kifejezés más olvasatban még pontos meghatározásnak is tekinthető, hiszen a változatos táji értékek – földtani, víztani, botanikai, régészeti – kis területen koncentrálódására utal. Erre gondolva bátran vágjanak neki felfedezni e szurdokvölgybe összpontosult természeti és természetes élményeket!

Szöveg: **Nagy László**

Kormányhivatali főosztályokká alakultak a megyei erdészeti igazgatóságok

Összevonták a szakigazgatási szerveket. Újabb feladatok kerültek a kormányhivatalokhoz április 1-jétől, mivel a megyei és a járási hivatalokban összevonták a jelenleg önálló hatáskörrel rendelkező szakigazgatási szerveket, illetve további államigazgatási szervektől vettek át feladatokat. A kormányhivatalok eddig ágazatonként elkülönülten, megyei és járási szinten működő, önálló feladat- és hatáskörrel bíró szakigazgatási szervekből (pl. munkaügyi központ, földhivatal, fogyasztóvédelmi felügyelőség, közlekedési felügyelőség, szociális és gyámhivatal), valamint a szintén önálló feladat- és hatáskörrel rendelkező feladatokat ellátó törzshivatalból álltak.

Mától a szagigazgatási szervekből (a jelenlegi megyei igazgatóságokból, felügyelőségekből) kormányhivatali főosztályok, a járási szinten működőkből pedig osztályok lesznek. A kormányhivataloknál egy-egy főosztály több jelenlegi szakigazgatási szerv feladatát fogja ellátni, amellyel összefüggésben csökken a vezetői szintek száma. Az átalakítás célja az ügyek még gyorsabb elintézése, korábban ugyanis nem mindig lehetett tartani a 21 napos határidőt a szakhatósági eljárások miatt.

Forrás: **kormany.hu**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/kormanyhivatal_atalakitas_erdeszeti_igazgatas

Beolvasással megszűntek a Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőségek

A Kormányhivatalok veszik át a szakhatósági jogköröket, feladatokat

2015. április 1-től a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 66/2015. (III. 30.) Korm. rendelet alapján a Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőségek beolvasással megszűnnek, mint önálló, központi költségvetési szervek és a jogutódok a Kormányhivatalok lesznek. A környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet szerint 2015. április 1. napjától a Kormányhivatalok Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályai járnak el környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságként és szakhatóságként.

Forrás: **kormany.hu**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/ktf_megszunes_kormanyhivatal

♦ ♦ ♦

Újraválasztották a FAGOSZ vezetését

Dr. Jung László ismét a szervezet elnöke
2015. március 25-én a FAGOSZ Közgyűlése újabb 4 éves ciklusra változatlan összetételben és tisztségviselőkkel választotta meg az Elnökséget. Elnök: *dr. Jung László*, alelnökök: *Kardos József* és *Oláh János*. Az 1990. június 14-én alapított Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség

2011-2015. ciklusra választott elnökségének mandátuma idén márciusban lejárt. Ezért a Szövetség 2015. március 25-én délután tisztújító Közgyűlést tartott. Dr. Jung László elnök eredményes 4 évről számolt be, a Szövetség már jól kialakult tevékenységének folytatását vetítette előre. *Möcsényi Miklós* főtitkár kiemelte a kiküldött pénzügyi beszámoló és terv főbb elemeit, jelezve, hogy pénzügyileg stabil gazdálkodás van mögöttünk és ezt tervezzük a továbbiakra is. Új szint hoz a titkárság életébe, hogy majdnem 25 év után a Kuny Domokos utcában – immár – volt irodából éppen a Közgyűlés előtt költözött el az iroda az ÉMI épületébe a 1113 Budapest Diószegi út 37. alá, azon belül a C épület 48/A. és 48/B. irodába. A tagság szavazott a tevékenységi és a pénzügyi beszámolókról és tervekről: egyhangú igennel fogadták el ezeket.

Forrás: **FATÁJ Online**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/fagosz_elnokseg_ujravalasztott

♦ ♦ ♦

XIX. Nemzetközi Erdészeti és Faipari Sportnapok a VADEX Zrt. rendezésében

Elérhető a honlap

2015. június 19 és 21. között rendezi meg a VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt. és az EFDSZ a XIX. Nemzetközi Erdészeti és Faipari Sportnapokat, Székesfehérváron. Minden további részletes információ, program és versenykiírás a rendezvény hivatalos honlapján érhető el.

Forrás: **VADEX Zrt.**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/vadex_sportnap_sze-kesfehervar

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadász-házi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a **www.oee.hu** oldalon olvasható, évente egy alkalommal az Erdészeti Lapok is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg. A kártya névre szóló, sorszámmal és vonalkóddal ellátott, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2015-re szóló érvényesítő matricákat azon tagok kapják meg a helyi csoportokon keresztül, akik teljesítették az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüket.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoport titkároknál.

Partnereink:

Harmónia-VADÁSZBOLTOK

Nemzedékekre tervezve

A hajsín, a szorgalom, az alkotóvágy vagy a kezűgyesség természetes úton örökölhető. De vannak dolgok, amelyek más módon szállnak apáról fiúra. Ilyenek a STIHL termékei is. Gépeinket hosszú évtizedekre terveztük, és a megfelelő használat mellett ki is állják az idő próbáját. Akár nemzedékek egész sorát kiszolgálhatják. Ezt bizonyítják motorfűrészeink és fűkaszáink is, amelyek ergonomikus kivitelezésük mellett nap mint nap megmutatják azt az erőt és megbízhatóságot, amely bennük rejlik. Gépeink szívét a precíz alkatrészek összessége adja, míg lelküket a kifinomult technológia jelenti.

Az akció időtartama: **2015. április 1. – május 31.**

További részletek és szakkereskedéseink listája:
stihlnemzedek.hu

STIHL MS 170

65 900 Ft helyett
56 900 Ft

STIHL FS 38

50 900 Ft helyett
45 900 Ft

ANDREAS STIHL KFT.
2051 Biatorbágy-Budapark, Paul Hartmann u. 4.
Telefon: (+36-23) 418-054 · www.stihl.hu

STIHL®